

TALOUSARVIO 2018
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2019–2020

Hyväksytty
yhteisessä kirkkovaltuustossa
29.11.2017

SISÄLLYSLUETTELO

1. Hallintojohtajan alkukirjoitus	1
2. Yleisperustelut	2
2.1 Yleinen taloudellinen kehitys	2
2.2 Investointimenot	3
2.3 Verotulot	3
2.4 Väkiluku- ja pinta-alatietoja	4
2.5 Määrärahojen jakoperusteet ja euromääräiset vastuukatteen	4
2.6 Tulojen ja menojen jakautuminen	6
3. Käyttötalousosa	9
3.1 Käyttötalousosan rakenne ja sitovuus	9
3.2 Kustannusten kohdentamisen periaatteet	9
3.3 Henkilöstösuunnittelu ja henkilöstökehitys	10
3.4 Yleishallinto	
3.4.1 Talous- ja henkilöstöhallinto	13
3.4.2 Yhteistyötoimikunta	15
3.4.3 Lahden IT-aluekeskus	17
3.4.4 Päijät-Hämeen seurakuntien keskusrekisteri	19
3.4.5 Toimistoyksikkö	21
3.5 Paikallisseurakunnat	
3.5.1 Keski-Lahden seurakunta	24
3.5.2 Launeen seurakunta	28
3.5.3 Joutjärven seurakunta	31
3.5.4 Salpausselän seurakunta	35
3.5.5 Nastolan seurakunta	39
3.6 Yhteiset työmuodot	
3.6.1 Viestintä	44
3.6.2 Kasvatus ja perheasiat	47
3.6.3 Diakonia ja sairaalasielunhoito	54
3.6.4 Leirikeskusyksikkö	60
3.6.5 Muu yhteinen seurakuntatyö	63
3.7 Hautaustoimi	
3.7.1 Hautausmaahallinto ja varsinainen hautaustoimi	66
3.7.2 Hautausmaakiinteistöt	70
3.8 Kiinteistötoimi	74
4. Tuloslaskelmaosa	77
4.1 Tuloslaskelman rakenne ja sitovuus	77
4.2 Vuosikate	77
4.3 Tilikauden tulos	77
5. Investointiosa	
5.1 Investointiosan rakenne ja sitovuus	80
5.2 Investointisuunnitelmat 2018–2020	81
6. Rahoitusosa	88
7. Hautainhoitorahastot	89

Kirkkoa haastetaan monilla tavoin

Vuonna 2018 on jälleen kirkollisvaalit ja hallintoelimiin valitaan uudet luottamusmiehet ja -naiset hoitamaan seurakuntien ja yhtymän asioita seuraavaksi nelivuotiskaudeksi. Kuluvan vuoden aikana on aloitettu seurakuntayhtymän uuden strategian valmistelu. Uudella strategialla korvataan vuodesta 2011 lähtien voimassa ollut MeidänKirkko -strategia. Uusi yhteinen kirkkovaltuusto saa ensi töikseen käsiteltäväkseen ja hyväksyttäväkseen uuden strategian ja pääsee näin aloittamaan oman kautensa ”puhtaalta pöydältä”.

Seurakuntien toimintaympäristössä on tapahtunut runsaasti muutoksia, niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti, jotka haastavat kirkkoa monin eri tavoin. Muutosten määrälle ja voimalle ei näytä olevan loppua. Kirkkomme on ratkaistava kantansa paljon julkisuudessa esillä oleviin asioihin. Vihkiä vai ei? Siinäpä vaikea asia ratkaistavaksi, joka jakaa kirkkoa ainakin kahteen osaan. Kirkolliskokous on tähän saakka torjunut lainsäädäntömuutoksen määräenemmistösäännön turvin. Piispat ovat näennäisesti yksituumaisesti sopineet kirkon virallisen kannan olevan, että samaa sukupuolta olevia ei vihitä. Mielipiteet kuitenkin eroavat piispoillakin.

Seurakunnat ovat olleet aktiivisesti mukana turvapaikanhakijoiden kotouttamisessa suomalaiseen yhteiskuntaan. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita ja ilman päätöstä vielä olevia on tuettu monin eri tavoin. Lahdessa tilanne on erityisen lähellä siksi, että yksi suurimpia vastaanottokeskuksia, Hennala on päätetty ajaa alas. Merkittävä osa siellä majoitettuina olleista turvapaikanhakijoista on hakeutunut yksityismajoitukseen paikkakunnalle. Seurakuntayhtymän seurakunnat ovat tarjonneet tilapäisiä asuntoja eniten asunnon tarpeessa oleville. Seurakunnat ovat toimineet avoimessa yhteistyössä kaikkien viranomaisten kanssa. Kaikkien etu olisi se, että Suomen viranomaiset saisivat mahdollisimman nopeasti käsitellyksi kaikkien lupa-asiat loppuun saakka ja tiedettäisiin, kenelle turvapaikka lopulta myönnetään ja kenen on palattava takaisin kotimaahansa.

Seurakuntien yhtenä haasteena ensi vuonna tulee olemaan osin uusien yhteistyökanavien avaaminen ja keskusteluyhteyden löytäminen Päijät-Hämeen sote-yhtymän oikeiden henkilöiden kanssa. Siinä on työ jo hyvällä alulla ja sopimuksia on ehditty saattaa ajan tasalle uusien osapuolten kanssa. Kokemus on alkuun ollut myönteinen, seurakuntien työ on koettu tarpeelliseksi ja hyödylliseksi.

Lahden seurakuntayhtymä aloittaa toimintavuotta 2018 haasteellisessa ympäristössä. Vuosia jatkunut jäsenmäärän väheneminen alkaa tuntua käytettävissä olevien resurssien määrässä. Henkilöstön rekrytoinnissa on oltava harkitsevainen ja varojen käytössä entistä säästäväisempi. Talousarvioesityksessä on lähtökohtana ollut aikaisempaa pienempi verotulojen määrä ja supistuva toimintamenojen määrä. Kirkollisverotulon määrä on 18,5 milj.euroa ja toimintamenot 21,6 milj.euroa. Vuosikatteeksi tavoitellaan 2,3 milj.euroa ja investointien kokonaismäärä on 2,4 milj.euroa. Näiden lukujen toteutuessa taloudellinen tulos muodostuu kohtuulliseksi, vaikka ei aivan täysin täytäkään tasapainon vaatimusta.

Hannu Sarikka
Hallintojohtaja

2 YLEISPERUSTELUT

Lahden viisi seurakuntaa ovat toiminnallisesti itsenäisiä yksiköitä, joita jokaista johtaa kirkkoherra yhdessä joka neljäs vuosi vaaleilla valittavan seurakuntaneuvoston kanssa. Nykyisten seurakuntaneuvostojen ja seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston toimikausi jatkuu vuoden 2018 loppuun asti. Talousarviovuonna 2018 järjestetään vaalit.

Lahden seurakuntayhtymän strategia – MeidänKirkko osallisuuden yhteisö 2011-2020

Missio: Lahden seurakuntien tehtävänä on kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tuoda elämään kestävä perusta ja rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta.

Visio: Vuonna 2020 me lahtelaiset näemme kirkkomme arvon sekä elämme ja toimimme sen yhteydessä. Kuulemme siellä Jumalan äänen ja kohtaamme Vapahtajan. Tulemme seurakuntaan löytämään vastauksia elämän kysymyksiin ja lähdemme palvelemaan Jumalan maailmaa.

Arvot: Pyhän kunnioitus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus, totuudellisuus, armollisuus

Vuoden 2018 painopiste: Vastakkain asettelusta sovinnon rakentamiseen

Strategian päivittämistyö käynnistyi vuonna 2017. Uusi valtuusto vahvistaa uuden valtuustokauden strategian vuoden 2019 alussa.

2.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 2,1 % vuonna 2017, 1,7 % vuonna 2018 ja 1,4 % vuonna 2019. Valtiovarainministeriö ennustaa 2,9 % kasvua vuodelle 2017 ja 2,1 % vuodelle 2018. Vuonna 2019 BKT:n arvioidaan olevan vihdoin suurempi kuin vuonna 2008. Suomen talouden heikkojen rakenteellisten tekijöiden takia talouskasvu hidastuu suunnitelmavuosien aikana. Bruttokansantuotteen ripeä kasvu kääntää julkisen velkasuhteen laskuun. Velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee hitaasti ja on 2020-luvun alussa edelleen noin 60 %.

Lahdessa työttömien osuus työvoimasta oli 2017 heinäkuussa 17,0 %, laskua vuoden takaisesta 1,1 %. Avoimia työpaikkoja oli 969, laskua 5 %. Nuorten työttömyys väheni 3 %, pitkäaikaisten työttömien määrä 12 %.

Seurakuntayhtymän talousarvio perustuu 16,9 milj. euron (17,3 milj. € vuonna 2017) toimintakatteeseen, 2,3 milj. euron (1,8 milj. €) vuosikatteeseen, 0,4 milj. euron (0,1 milj. €) tulokseen ja 0,5 milj. euron (0,1 milj. €) ylijäämään. Talousarviovuoden 2018 vuosikate ei riitä kattamaan strategian mukaisesti investointeja. Talouden tasapainokriteerin mukaan vuosikatteen tulisi kattaa investointien lisäksi myös lainanlyhennykset 0,7 milj. euroa.

2.2 Investointimenot

Vuodelle 2018 varataan investointeihin 2.400.000 euroa, joista 2.012.000 euroa käytetään kiinteistöihin, 328.000 euroa hautaustoimen ja 60.000 euroa tietohallintoon. Omaisuuden myyntituloiksi on arvioitu 200.000 euroa. Suurimmat investointikohteet:

Kiinteistötoimi

Liipolan seurakuntakeskuksen peruskorjaus	950.000 €
Siikaniemen kurssikeskuksen vesikaton uusiminen	300.000 €
Mustankallion hautausmaan huoltorakennuksen uusiminen	265.000 €
Nastolan puukirkon katonkorjaus	130.000 €

Hautaustoimi

Kuorma-auto	100.000 €
Nastolan hautausmaan varastoalueen kunnostus	40.000 €

Tietohallinto

Laitehankinnat	35.000 €
Järjestelmien kehittäminen (Prime ja asianhallinta)	25.000 €

2.3 Verotulot

Suomen kirkon kaikkien seurakuntien kirkollisverotulot tammi–syyskuulta olivat 4,7 % edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa pienemmät. Lahden seurakuntayhtymän kumulatiivinen kertymä tammi–syyskuulta oli 745.000 € edellisvuoden tammi–syyskuuta alhaisempi (- 4,7 %). Vuoden 2018 talousarviossa kirkollisverotulon määräksi on arvioitu 18,5 milj. euroa.

Lahden seurakuntayhtymän veroprosentti on 1,50 %, mikä on Hollolan rovastikunnan alhaisin. Nastolan seurakunnan veroprosentti oli vuoden 2013 loppuun asti 1,45 % ja vuodet 2014–2015 ennen Lahden seurakuntayhtymään liittymistä 1,65 %.

Valtion rahoituksen 1.1.2016 alkaen korvaamaa yhteisöveroä tilitetään veronsaajille vuoden 2017 lokakuuhun asti.

Lahden seurakuntayhtymän kirkollisvero (sis. Nastola)					
	2014	2015	2016	TA 2017	TAE 2018
1.000 €	19.523	19.403	18.846	18.700	18.500
muutos, %	-2,2 %	-0,6 %	-2,9 %	- 0,8 %	- 1,1 %
Lahden kaupunki					
Kunnallisvero	20,25 %	20,25 %	20,25 %	20,25 %	

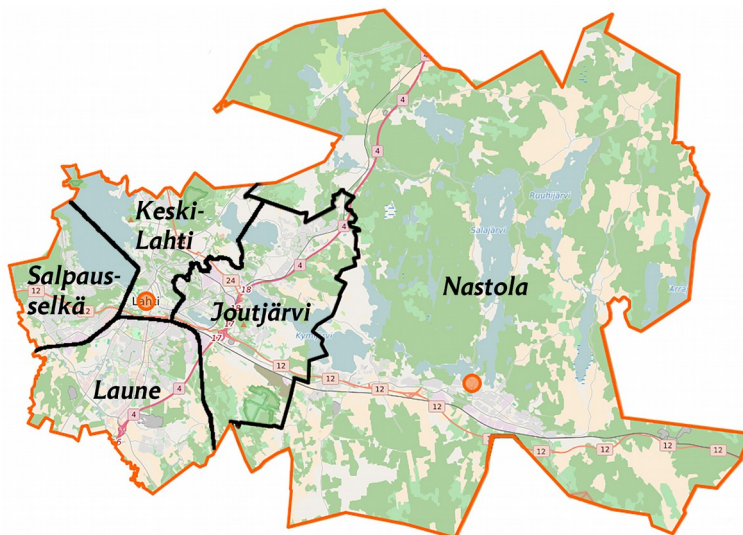
Verotulojen keskiarvo vuosina 2014–2016 oli 19,3 milj. euroa. SOTE-uudistus ja kirkon tulevat kannanotot saattavat osaltaan vaikuttaa suurestikin tuleviin verotuloihin.

2.4 Väkiluku- ja pinta-alatietoja

Lahden seurakuntayhtymän väkiluku 31.8.2017 oli 81 335, vähennystä 31.12.2010 lähtien 5 948 henkilöä eli 6,8 prosenttia. Aikavälillä 1.1.–31.8.2017 väkiluku on vähentynyt 1 097 henkilöä.

Väkiluvun kehitys						
	2010	2016	31.8.2017	2016-2017	2010-2017	2010-2017
Joutjärvi	15 678	14 965	14 980	15	-698	-4,5 %
Keski-Lahti	27 370	25 749	25 528	-221	-1 842	-6,7 %
Laune	18 746	17 957	17 914	-43	-832	-4,4 %
Nastola	12 219	11 193	11 079	-114	-1140	-9,3 %
Salpausselkä	13 270	11 989	11 834	-155	-1 436	-10,8 %
Yhteensä	87 283	82 432	81 335	-1 097	-5 948	-6,8 %
Lahden kaupunki ja Nastolan kunta	116 552	119 377	119 395	18	2 843	
Kirkkoon kuuluminen	74,9 %	68,6 %	68,1 %			

Seurakuntien pinta-alat ja maantieteellinen sijainti

2.5 Määrärahojen jakoperusteet ja euromääräiset vastuukatteet

Seurakuntien määrärahojen jaossa on käytössä 25/75 jako. Seurakunnille osoitettavasta määrärahasta 25 % jaetaan tasan seurakuntien kesken ja 75 % väkiluvun suhteessa. Nastolan seurakunnan määrärahoissa jako astui täysimääräisesti voimaan vuoden 2018 talousarviossa.

Talousarviota laadittaessa tavoitteena on tasapainoisen talouden periaate. Vuosikate kattaa strategian mukaiset investoinnit. Lisäksi vuosikatteella on tavoitteena kattaa myös lainanlyhennykset.

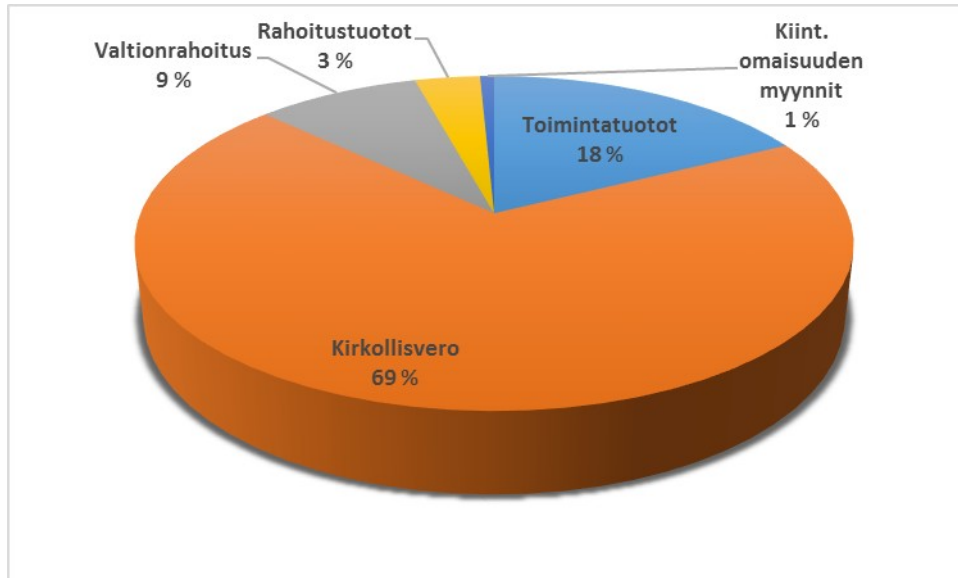
Yleisperustelut

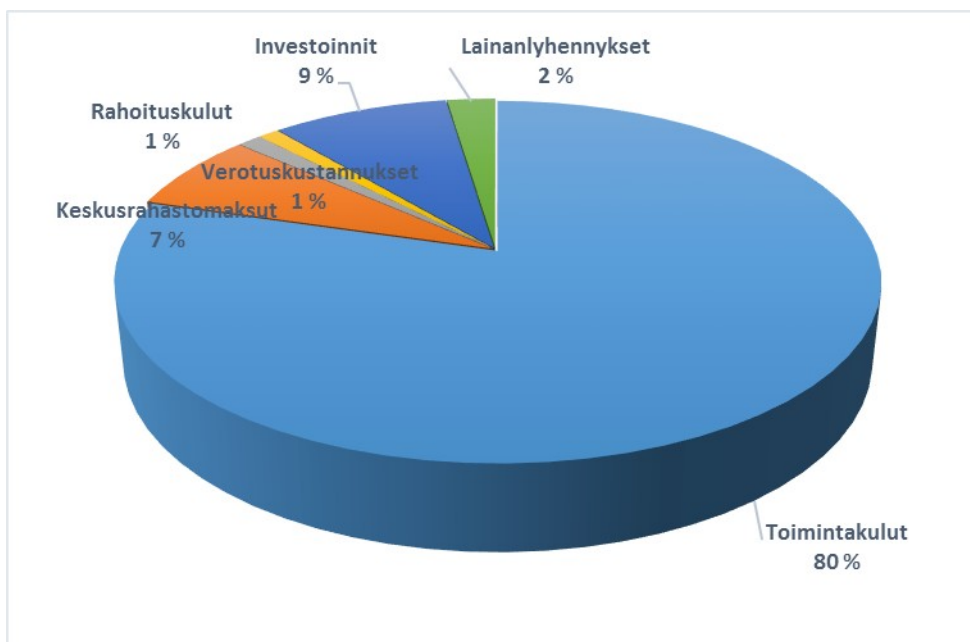
ULKOINEN TOIMINTAKATE	TAE 2018	TA 2017
YLEISHALLINTO	2 300 391	2 339 700
Keski-Lahti	1 752 560	1 800 050
Laune	1 304 230	1 355 100
Joutjärvi	1 133 560	1 179 484
Salpausselkä	959 430	1 013 857
Nastola	946 460	994 200
SEURAKUNNAT	6 096 240	6 342 691
Viestintä	579 510	601 579
Varhaiskasvatus	930 045	897 700
Nuorisotyö	569 332	572 600
Rippikoulutyö	335 705	355 730
Perheneuvonta	236 454	214 700
Kasvatus ja perheasiat	2 071 536	2 040 730
Yhteinen diakoniatyö	854 830	868 600
Sairaalasielunhoito	265 800	274 980
Missiokauppa	23 750	23 100
Diakonia ja sairaalasielunhoito	1 144 380	1 166 680
Leirikeskusyksikkö	498 755	452 215
Muu yhteinen srk-työ	70 900	101 600
YHTEISET TYÖMUODOT	4 365 081	4 362 804
Hautausmaahallinto	105 600	106 770
Varsinainen hautaustoimi	322 460	386 360
Hautausmaakiinteistöt	890 140	920 400
HAUTAUSTOIMI	1 318 200	1 413 530
KIINTEISTÖTOIMI	2 855 105	2 881 055
YHTEENSÄ	16 935 017	17 339 780

2.6 Tulojen ja menojen jakautuminen

Seurakuntayhtymän kokonaistuloista (26,6 milj. euroa) kirkollisverot kattavat 69 % ja toimintatuotot 18 %.

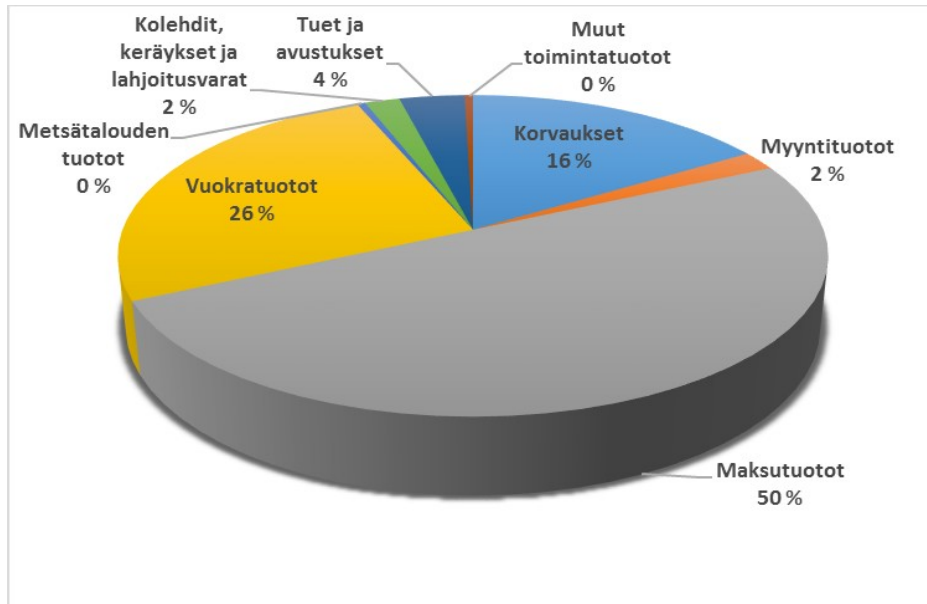

Seurakuntayhtymän kokonaiskuluista (27,2 milj. euroa) on toimintakulujen osuus 80 % ja keskusrahastomaksujen sekä verotuskustannusten yhteensä 8 %.

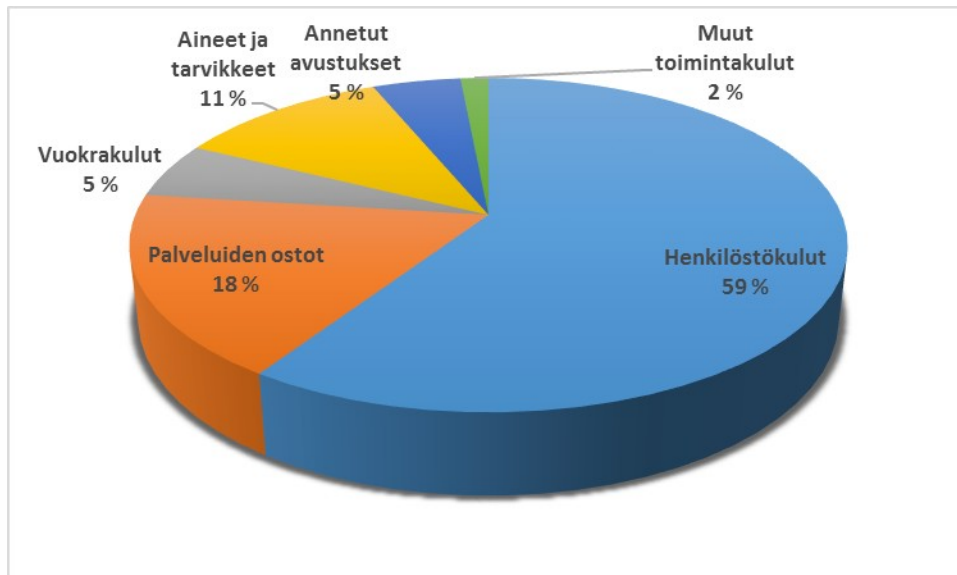

Yleisperustelut

Toimintatuotoista (4,7 milj. euroa) 50 % koostuu maksutuotoista ja 26 % vuokratuotoista.

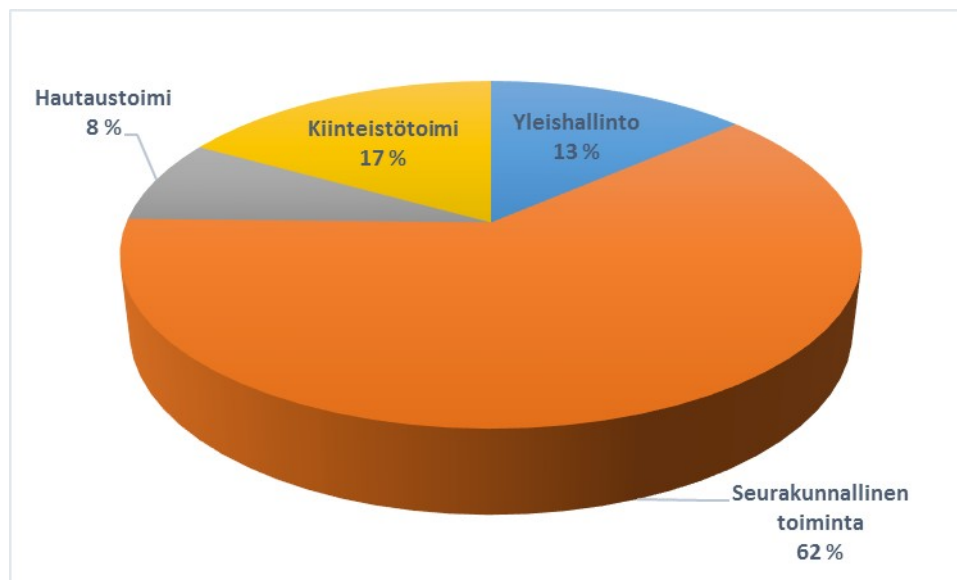
Toimintakuluista (21,6 milj. euroa) 59 % koostuu henkilöstökuluista ja 18 % palvelujen ostoista.

Yleisperustelut

Nettotoimintamäärärahoista (ulkoinen toimintakate) 62 % kohdistuu suoraan seurakunnalliseen toimintaan (seurakunnat ja yhteiset työmuodot).

3 KÄYTTÖTALOUSA

Seurakuntayhtymän ja seurakuntien toimintoja ohjataan käyttötalouden avulla.

3.1 Käyttötalouden rakenne ja sitovuus

Taloustarvion käyttötalouden muodostavat paikallisseurakuntien, viestinnän, kasvatuksen ja perheasioiden, diakonian ja sairaalasielunhoidon, leirikeskustyksikön, hautaus-toimen, kiinteistötoimen ja yleishallinnon pääluokat/vastualueet. Käyttötaloudessa yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyy toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat tehtävien hoitamista varten bruttotulo- ja bruttomeno-tasolla.

Sitovuustasona on pääluokassa 2 seurakuntataso sekä yleishallinnon ja kiinteistötoimen pääluokissa (pääluokat 1 ja 5) pääluokan bruttotulot ja -menot. Sitovuustasona viestinnän, kasvatuksen ja perheasioiden, diakonian ja sairaalasielunhoidon, leirikeskustyksikön ja hautaus-toimen yksiköissä (pääluokat 3–4) on lukujen bruttotulot ja -menot. Seurakuntaneuvostot tekevät päätökset työmuotojensa taloustarvioiden sitovuustasosta seurakuntaneuvostoihin nähden.

3.2 Kustannusten kohdentamisen periaatteet

Kustannusten kohdentamisen tavoitteena on saada esiin tieto, miten voimavarat jakautuvat kirkon perustehtävien kesken. Perustehtäviksi on luokiteltu seurakunnallinen toiminta paikallisseurakunnissa, yhteiset seurakunnalliset tehtävät ja hautaus-toimi sekä kirkonkirjojen pito. Kiinteistötoimi ja yhtymän yhteinen hallinto ovat seurakuntayhtymän tukipalveluja, joiden tehtävänä on mahdollistaa perustehtävien suorittaminen. (Kirkkohallituksen yleiskirje 44/2002 kustannusten kohdentaminen seurakunnissa). Menot ja tulot kohdennetaan suoraan sille tehtäväalueelle, joka ne aiheuttavat.

Sisäiset palvelujen ostot

Sisäisinä ostoina käsitellään leirikeskustyksikön ruokailulaskut ja 1.1.2017 alkaen majoitusmaksut, kasvatustyön auton käyttö, Kirkonseudun ilmoituskulut, hautaus-toimen kiinteistötoimelta laskuttamat konetyöt, taloushallinnon palvelut IT-aluekeskukselle ja keskusrekisterille, yhtymän tietohallinnon osuus IT-aluekeskuksen kuluista (jako seurakuntien väkiluvun mukaan, yhtymän osuus 47 %, 101.951 euroa vuonna 2018).

Sisäiset vuokratulot = käyttöosuus kiinteistökuluista

Kiinteistötoimen nettokulut (ulkoinen ja sisäinen toimintakate, poistot ja sisäiset laskennalliset pääoman korkokulut) veloitetaan sisäisinä vuokrina eli käyttöosuutena kiinteistökuluista käytettyjen neliöiden suhteessa. Kiinteistötoimen tehtäväalueille jää asuinkiinteistöt ja -osakkeet, metsätalous sekä sijoituskiinteistöt ja -osakkeet seurakuntayhtymän perustoiminnon ulkopuolisena toimintona.

Sisäiset korkokulut

Sisäiset korkokulut ovat 12 kuukauden euribor-koron mukaisesti laskettuja laskennallisia riä käyttöomaisuudesta. Koron ollessa negatiivinen sisäisiä korkoja ei veloiteta.

Sisäiset vyörytyserät = hallinto- ja rahoituskuluosuus

Hallinto- ja rahoituskuluosuus vyörytetään ainoastaan tilinpäätöksessä.

3.3 Henkilöstösuunnittelu ja henkilöstökehitys vuosina 2008–2020

Lahden seurakuntayhtymän henkilöstösuunnitelma tehdään vuosittain. Kaikki henkilöstön muutokset arvioidaan johtoryhmässä, joten henkilöstösuunnitelmaa tarkastellaan säännöllisesti. Henkilöstösuunnitelma viedään myös yhteiselle kirkkoneuvostolle tiedoksi säännöllisesti.

Alla olevassa taulukossa on henkilöstömäärät kunkin vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Vakinaisten henkilöiden määrä on vähentynyt, mutta määräaikaisten työntekijöiden määrä on vaihdellut eri vuosien aikana. Määräaikaiset työntekijät ovat pääasiassa tarvittaessa työhön kutsuttavia henkilöitä ja työ-/virkavapaan sijaisia.

Henkilöstön määrä

	2017 – 2020	2016*	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Vakinaiset		257	234	241	241	243	259	260	268	282
Määräaikaiset		81	62	61	71	70	53	49	62	60
Virkasuhteiset		158	136	142	147	150	157	159	173	173
Työsopimussuhteiset		180	160	160	165	163	155	150	157	169
Miehiä		93	87	83	86	87	80	79	84	89
Naisia		245	209	219	226	226	232	230	246	253
Yhteensä	Tavoite – 13,94 htv	338	296	302	312	313	312	309	330	342

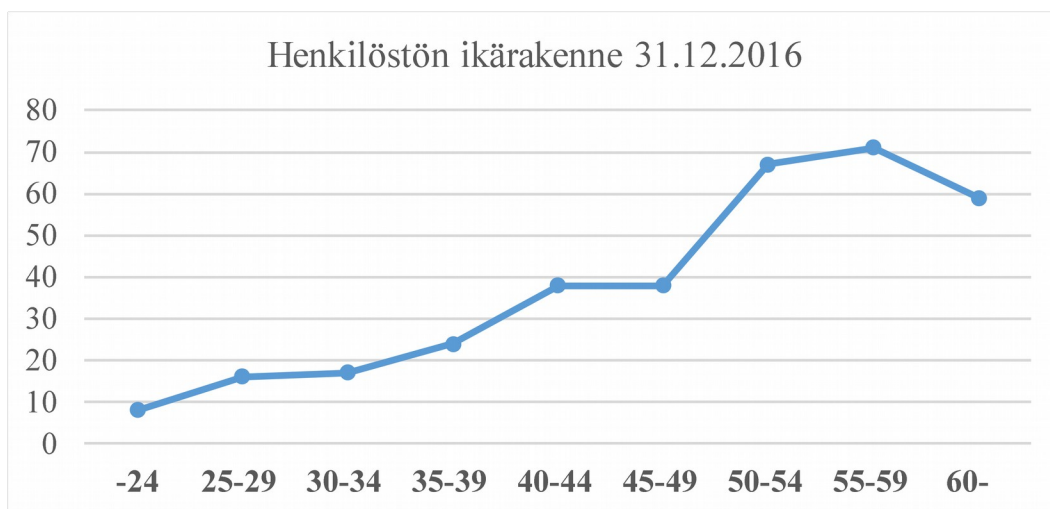
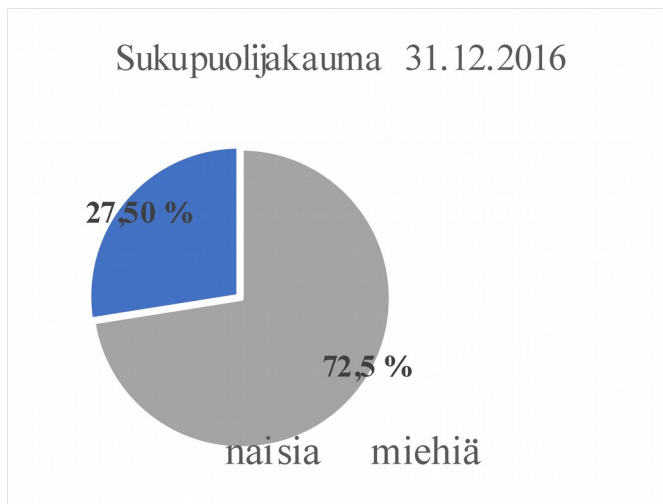
Nastolan seurakunta yhdistyi Lahden seurakuntayhtymään 1.1.2016 alkaen.

Henkilöstövähennykset on tehty viime vuosina lähinnä eläkkeelle siirtymisten myötä sekä siten, että vapautuvia virkoja/tehtäviä ei ole täytetty. Virkoja ja tehtäviä täytettäessä otetaan huomioon tehtävien uudelleenjärjestelyt sekä toiminnalliset ja taloudelliset resurssit.

Vuosilomat ja lomarahen vaihtovapaat on suunniteltu työyksiköissä siten, ettei ole tarve ottaa sijaisia. Sairausloman sijaisia on otettu, kun yhdenjaksoinen poissaolo on ylittänyt 2 kuukautta.

Henkilöstösuunnittelu ja henkilöstökehitys
vuosina 2008–2020

Lahden seurakunnan henkilöstöstä on naisia 72,5 % ja miehiä 27,5 %. Naisvaltaisimman ammattiryhmän ovat lastenohjaajat. Papiston osalta sukupuolijakauma on tasaisinta.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 henkilökunnan keski-ikä oli 48,6 vuotta, joista naiset 48,3 ja miehet 49,6 vuotta.

Eläköityminen

Eläköitymistä seurataan johtoryhmässä aina kuluvan vuoden sekä tulevien, vähintään kolmen vuoden osalta. Johtoryhmä ottaa kantaa vapautuvan tehtävän/viran mahdollisesta uudelleen täyttämisestä, tehtävien järjestelyistä ja sijoittamisesta.

Lahden seurakuntayhtymässä on tulossa paljon eläköitymisiä lähivuosien aikana. Ennakoimalla ja työntarpeen arvioinnilla pystytään huomioimaan eläköitymiset ja niiden aiheuttamat työntekijätarpeet ja vastaamaan niihin seurakunnan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Eläkkeelle siirrytään tulevina vuosina tasaisesti jokaisesta Lahden seurakuntayhtymän ammattiryhmästä, joten huomiota tulisi kiinnittää osaamiseen ja sen kehittämiseen sekä hiljaisen tiedon ja työkokemuksen siirtymiseen.

Vuosi	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Eläkkeelle jääneet	arvio 9	10	8	11	7	12

Eläkeuudistus tuli voimaan vuoden 2017 aikana. Eläkeikä nousee vaiheittain ja vanhuuseläkkeelle voi tällä hetkellä siirtyä joustavasti 63 ja 68 ikävuoden välillä tai tietyissä tapauksia ennen 63 vuoden ikää. Yleisimmin palveluksesta siirrytään eläkkeelle henkilökohtaisessa eläkeiässä.

Henkilöstökoulutus

Henkilöstön koulutussuunnitelma tehdään erillisenä suunnitelmana työyksiköittäin vuodelle 2018. Koulutussuunnitelman toteutumista seurataan tilastoimalla koulutukseen osallistumista.

Henkilöstön hyvinvointi

Keskeiset työhyvinvointia tukevat toimijat ovat työsuojeluhenkilöstö ja luottamusmiehet.

Työkyvyn, työterveyden ja työhyvinvoinnin ylläpitämisessä työpaikan kumppani on työterveyshuolto. Vuoden 2017 aikana on kiinnitetty huomiota erityisesti henkilöstön työhyvinvointiin. Pienimuotoinen työhyvinvointikysely tehtiin alkuvuodesta 2017 ja loppuvuodesta tehdään laajempi työhyvinvointikysely. Kyselyjen purkaminen ja analysointi sekä jatkokäsittelyt tapahtuvat vuoden 2018 aikana. Työhyvinvointiasiat ovat myös esillä yhteistyötoimikunnan toimintasuunnitelmassa vuodelle 2018.

Yleishallinto/Talous- ja henkilöstöhallinto

Yleishallinto/Talous- ja henkilöstöhallinto**Toiminta-ajatus**

Talous- ja henkilöstöhallinnon toiminta-ajatuksena on Lahden seurakuntayhtymän seurakuntien ja yhtymän työalojen tukeminen huolehtimalla keskitetysti taloushallinnosta, yhteisestä henkilöstöhallinnosta sekä työterveyshuollon ja tilintarkastuksen järjestämisestä.

Talous- ja henkilöstöhallintoon kuuluvat maksuliikenne, ostolaskujen käsittely, osa myyntilaskutuksesta, kirjanpito Kirkon Palvelukeskuksen vastuualueen ulkopuolelta, talousarvion ja tilinpäätöksen kokoaminen, veroasiat, talouteen liittyvät hankinnat, palkkojen käsittely ja henkilöstöhallinnon asiat. Taloustiimiin kuuluu talouspäällikkö, taloussihteeri ja kolme toimistosihteeriä. Henkilöstötiimiin kuuluu henkilöstöpäällikkö, henkilöstösihteeri ja kaksi palkanlaskijaa.

Hallintotoimiston tehtäviä ovat yleishallinto, hallintoelinten kokousten valmistelu, päätösten täytäntöönpanosta huolehtiminen, asiakirjahallinta sekä osa sihteeripalveluista. Hallintoon kuuluu hallintojohtaja, hallintosihteeri ja arkistosihteeri.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Teemme yhteistyötä yli seurakunta- ja työalarajojen. Kehitämme hallintoa toimintaa tukevaksi, kevyeksi ja tehokkaaksi. Henkilöstösuunnitelman avulla tavoittelemme henkilöstömenoissa kaikkien seurakuntien keskimääräistä tasoa. Pidämme talouden tasapainossa siten, että vuosikate riittää investointimenoihin.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet**Taloushallinto**

1. Tavoite: Laskutuksen digitalisointi leiri-ilmoittautumisissa

Toteutumisen mittaamistapa:

- palvelukeskus- ja pankkikulujen pienentyminen

2. Tavoite: Esimieskoulutukset talousarvio- ja tilinpäätösasioissa

Toteutumisen mittaamistapa:

- toteutetut koulutukset

3. Ympäristötavoite: tulosteiden vähentäminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- tulostusseuranta

Yleishallinto/Talous- ja henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto

1. Tavoite: Työterveyshuollon sopimuksen uusiminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- yhtymän työterveyshuoltoa toteuttaa yksi kustannustehokas yritys

2. Tavoite: Ohjeet ja koulutus esimiehille palvelussuhdeasioissa

Toteutumisen mittaamistapa:

- ohjeet, koulutuksen toteutus

3. Tavoite: Palkanmaksuaikataulut yksiköille

Toteutumisen mittaamistapa:

- työyksiköt toimivat annetun aikataulun mukaisesti, henkilöstöhallinnossa selvittelytyö vähenee

Yleishallinto

1. Tavoite: Hankintaprosessin päivittäminen sähköistä hankintajärjestelmää ja asianhallintajärjestelmää varten

Toteutumisen mittaamistapa:

- sähköisen hankintajärjestelmän käyttöönotto ja rajapinta asianhallintajärjestelmään

2. Tavoite: Vahvan tunnistautumisen/sähköisen allekirjoituksen mahdollistavien lisäsovellusten hankinta asianhallintajärjestelmään

Toteutumisen mittaamistapa:

- sähköinen allekirjoitus käytössä

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Digitalisointi, järjestelmien hyödynnettävyyden tehostaminen, kassatoimintojen asteittainen vähentäminen

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	9 hlöä	8,6 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	4 hlöä	3,5 htv
Yhteensä	13 hlöä	12,1 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat	1	190

Yleishallinto/Yhteistyötoimikunta

Yleishallinto/Yhteistyötoimikunta**Toiminta-ajatus**

Laajakantoiset ja työpaikkaa yleisesti koskevat yhteistoiminta-asiat käsitellään yhteistyötoimikunnassa. Yhteistyötoimikunnan edustajia ovat neljä työnantajan edustajaa, neljä työntekijöiden edustajaa sekä 4 työsuojeluvaltuutettua.

Yhteistyötoimikunta käsittelee muun muassa työturvallisuuteen ja työkyvyn ylläpitämiseen sekä työterveyshuollon järjestämiseen liittyviä asioita. Yhteistyötoimikunta kehittää näihin asioihin liittyviä toimintatapoja ja ohjeistuksia. Yhteistyötoimikunta järjestää henkilöstölle virkistystoimintaa sekä ottaa kantaa koulutussuunnitelmiin ja muihin henkilöstöön olennaisesti vaikuttaviin asioihin.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Yhteistyötoimikunnan toiminnassa huomioidaan Lahden seurakuntayhtymän strategia ja painopiste.

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
  - Otamme huomioon Lahden seurakuntayhtymän vuoden 2018 painopisteen ”Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen” tilaisuuksien ohjelmaa ja koulutusta järjestettäessä.
  - Pyrimme edistämään yhteistyötä työntekijöiden ja työmuotojen välillä.
- Työmuodon oma painopiste:
  - Pyrimme omalta osaltamme tukemaan ja tuottamaan työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä ja toimintamalleja.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Työhyvinvoinnin edistäminen
  - Työhyvinvointikysely tulosten johtopäätökset ja toimenpiteet

Toteutumisen mittaamistapa:

- työhyvinvointikyselyn jatkotoimenpiteiden seuranta

2. Tavoite: Työterveyshuollon palveluihin vaikuttaminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- työterveyshuoltopalvelujen kehittämiseen osallistuminen

3. Tavoite: Henkisen työhyvinvoinnin kehittäminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- henkisen työhyvinvoinnin kehittämiseen tähtäävien toimien tukeminen
- koulutuksen järjestäminen henkiseen työhyvinvointiin vaikuttavista asioista

4. Ympäristötavoite: Vähennetään yksityisautoilua

Toteutumisen mittaamistapa:

- Informoimme ja kannustamme työntekijöitämme liikkumaan kävellen ja polkupyörällä.

Olellaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Seurakuntayhtymässä on tapahtunut 2015–2016 välisenä aikana hallintorakenneuudistus, seurakuntaliitos sekä useita tilajärjestelyjä. Näiden vaikutukset alkavat konkretisoitua lähivuosina. Yhteistyötoimikunnan tulee seurata muutosten vaikutusta työntekijöiden työhyvinvointiin ja reagoida mahdollisesti syntyneihin ongelmiin.

Yleishallinto / IT-aluekeskus**Toiminta-ajatus**

Lahden IT-aluekeskus huolehtii omasta ja yhteistyösopimuksen tehneiden ev.lut. seurakuntien IT-palveluiden tuottamisesta. Lahden IT-aluekeskus on yksi kirkon 15 IT-palvelukeskuksesta. Lahden IT-aluekeskus luo edellytykset keskitettyjen tietohallintopalvelujen tarjoamiselle osapuolille niin, että tietojärjestelmät ja IT-infrastruktuuri tukevat IT-yhteistyöalueen seurakuntien toimintaa ja hallintoa mahdollistaen osapuolten lakisääteisten kirkollisten ja väestökirjanpitoon liittyvien viranomaistehtävien hoitamisen.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Tietohallinto tukee seurakuntien työntekijöiden työtä siten, että työntekijät voivat keskittyä omaan työhönsä ja hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla tieto- ja viestintätekniikkaa työssään. Valtakunnallista yhteistyötä kehitetään (IT-alueet ja kirkkohallitus) ja hankkeita tuetaan. IT-aluekeskuksen sopijaseurakuntien yhteistyötä tiivistetään ja kehitetään yhdessä keskitettyjä palveluja.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tietojärjestelmien luotettavuuden kehittäminen
  - Nykyisen verkko-infrastruktuurin ongelmakohtien kartoittaminen ja vanhojen käytössä olevien tietoliikennelaitteiden korvaaminen uudemmilla ja luotettavammilla laitteistoilla (mm. runkokytkimien vaihto uudempiin).

Toteutumisen mittaamistapa:

- Yllättävien käyttökatkojen määrän väheneminen.

2. Tulostuskustannusten vähentäminen
  - Tulostusten keskittäminen kustannustehokkaille monitoimilaitteille
  - Verkko- ja oheistulostimien käytön kehittäminen
    - Vanhojen tulostimien uusiminen kustannustehokkaammilla malleilla
    - Tulostimien huoltopalvelun kehittäminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- Tulostuskustannusten väheneminen

3. Sähköisen asioinnin kehittäminen
  - Resurssien (henkilöt ja tilat) varaamisen mahdollistaminen asiakkaiden itsensä tehtäväksi (mm. kastevaraukset, diakoniatyöntekijöiden tapaamiset)

Yleishallinto / IT-aluekeskus

Toteutumisen mittaamistapa:

- Raportoinnista tieto kuinka paljon varauksia tehty asiakkaiden toimesta

Olenneiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Sähköinen asiointi tulee vähentämään eri työyksiköiden henkilöstön työn määrää, varsinkin toimistoyksikön (esim. sähköinen asiointi: kastevaraukset, vihkivaraukset, hautaan siunaamisen varaukset). Talouden näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että tietohallinnon kustannukset kasvavat uusien järjestelmien myötä, mutta samaan aikaan muiden työmuotojen kustannukset vähenevät.

Henkilöstö

Työsopimussuhteiset työntekijät	4 hlöä	4 htv
Yhteensä	4 hlöä	4 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat	2	123

Päijät-Hämeen seurakuntien keskusrekisteri**Toiminta-ajatus**

Kehitämme asiakaspalvelun saavutettavuutta ja kustannustehokkuutta. Panostamme työn joustavuuteen, henkilöstön osaamiseen ja työyhteisöjen monipuolistamiseen sekä työhyvinvointiin. Kehitämme hallintoa seurakuntien ja yhteisten työmuotojen toimintaa tukevaksi. Yhden palvelupisteen toiminnan kehittäminen sekä viranomaispalvelujen tuottaminen verkossa tulevat jatkumaan talousarviovuoden sekä kahden seuraavan vuoden aikana.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Työmuodossa toteutetaan kirkkovaltuuston vahvistamaa painopistettä seuraavasti:

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
Keskusrekisterissä palvellaan kaikkia asiakkaita tasapuolisesti. Asiakaspalvelussa noudatetaan hyvän käytöksen ja jokaisen kunnioittamisen periaatteita.
- Keskusrekisterin omana painopisteenä on Päijät-Hämeen seurakuntien keskusrekisteritoiminnan kehittäminen muodostuvien muiden aluerekistereiden rinnalla.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Tietojen luovutukseen liittyvien palvelujen kehittäminen
  - Otetaan käyttöön kirkkoon liittymisen sähköinen palvelu.
  - Otetaan käyttöön avioliiton esteiden sähköinen tutkintapyyntö.
  - Otetaan käyttöön sukuselvitysten laatiminen yhdellä pyynnöllä koko aluerekisterin alueella.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Seurataan sähköisten kirkkoon liittymisten määrää
- Seurataan sähköisen avioliiton esteiden tutkintapyyntöjen määrää
- Seurataan yhdellä pyynnöllä tapahtuvien sukuselvityspyyntöjen määrää aluerekisterin alueella

2. Tavoite: Tietojen tallentamiseen liittyvän toiminnan kehittäminen

- Kehitetään tietojen tallentamiseen liittyviä työprosesseja.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Mitataan mitkä toimintatavat täyttävät sekä riittävät tehokkuuden että laadun kriteerit.

3. Nastolan seurakuntatoimiston rekisteripalvelujen turvaaminen

- Nastolan seurakuntatoimiston palvelukapasiteettia lisätään sijoittamalla toimistoon toinen työntekijä, jonka tehtäväkuvaan sisältyy mm. puhelin- ja asiakaspalvelussa auttaminen.

Yleishallinto/
Päijät-Hämeen seurakuntien keskusrekisteri

---

4. Ympäristötavoite: Siirrytään enenevässä määrin sähköiseen asianhallintaan.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Paperitulosteiden määrä vähenee

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Keskusrekisterin henkilöstömäärän suunnitellaan laskevan yhdellä toimistosihteerillä 2020. Keskusrekisterin henkilöstömenot pienenevät 15 %.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	3 hlöä	2,7 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	4 hlöä	3,2 htv
Yhteensä	7 hlöä	5,9 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat	1	64

Yleishallinto/Toimistoyksikkö**Toiminta-ajatus**

Kehitämme asiakaspalvelun sisältöä, laajuutta ja palveluprosesseja. Panostamme työn joustavuuteen, henkilöstön osaamiseen ja työyhteisöjen monipuolistamiseen sekä työhyvinvointiin. Kehitämme hallintoa seurakuntien ja yhteisten työmuotojen toimintaa tukeväksi. Kehitämme Vapaudenkatu 6:n ja Nastolan seurakuntatoimiston palveluja.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Työmuodossa toteutetaan kirkkovaltuuston vahvistamaa painopistettä seuraavasti:

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
Toimistoyksikön asiakaspalvelussa noudatetaan hyvän käytöksen ja jokaisen kunnioittamisen periaatteita.
- Keskusrekisterin omana painopisteenä on kehittää Vapaudenkatu 6:n ja Nastolan seurakuntatoimiston asiakaspalvelua sekä kehittää sähköisten varausjärjestelmien hyödyntämistä kustannustehokkaasti tavoitellen.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Palveluprosessien kehittäminen
  - Kehitetään palveluprosesseja kustannustehokkaiksi hyödyntämällä mm. sähköisiä järjestelmiä ilmoittautumisessa ja maksamisessa

Toteutumisen mittaamistapa:

- Mitataan henkilöstön tarpeen vähenemisellä

2. Tavoite: Toimistoyksikön tehtävien joustava hoitaminen tiimeissä ja tiimien välillä
  - Pyritään moniosaamisen lisäämiseen mm. työkierron ja perehdyttämisen avulla.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Tiimit toimivat ja asiakaspalvelu toimii ilman ulkopuolista sijaistarvetta kaikissa tilanteissa

3. Ympäristötavoite: Siirytään enenevässä määrin sähköiseen asianhallintaan.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Paperitulosteiden määrä vähenee

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Toimistoyksikön henkilöstömäärän suunnitellaan laskevan yhdellä toimistosihteerillä 2020. Toimistoyksikön henkilöstömenot pienenevät 6 %.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	9 hlöä	8,3 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	7 hlöä	5,8 htv
Yhteensä	16 hlöä	14,1 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat	1	129

YLEISHALLINTO

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-139 803	-202 439	-228 409	-228 409	-228 409
Myyntituotot	-8 317	-7 000			
Maksutuotot	-129 520	-140 400	-147 400	-147 400	-147 400
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-74 456	-75 000	-71 000	-71 000	-71 000
Muut toimintatuotot	-61 562	-4 000	-2 500	-2 500	-2 500
Toimintatuotot (ulkoiset)	-413 658	-428 839	-449 309	-449 309	-449 309
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 655 206	1 595 068	1 571 800	1 564 797	1 568 654
Palkat ja palkkiot	1 287 660	1 234 272	1 245 410	1 240 667	1 245 424
Henkilösivukulut	372 272	360 796	326 390	324 130	323 230
Henkilökulujen oikaisuerät	-4 726				
Palvelujen ostot	793 265	815 471	805 650	768 350	768 650
Investointi					
Vuokrakulut	29 573	37 100	37 400	37 400	37 400
Aineet ja tarvikkeet	293 959	315 200	329 150	329 050	329 050
Ostot tilikauden aikana	293 959	315 200	329 150	329 050	329 050
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	1 000				
Muut toimintakulut	5 469	5 700	5 700	5 700	5 700
Toimintakulut (ulkoiset)	2 778 472	2 768 539	2 749 700	2 705 297	2 709 454
Toimintakate 1 (ulkoinen)	2 364 814	2 339 700	2 300 391	2 255 988	2 260 145
Toimintatuotot (sisäiset)	-104 222	-111 852	-105 451	-105 451	-105 451
Toimintakulut (sisäiset)	329 856	317 076	324 013	324 013	324 013
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	2 590 448	2 544 924	2 518 953	2 474 550	2 478 707
Poistot ja arvonalentumiset	8 498	134 240	154 990	154 990	154 990
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	-2 394 272				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	204 674	2 679 164	2 673 943	2 629 540	2 633 697

Keski-Lahden seurakunta**Keski-Lahden seurakunta****Toiminta-ajatus**

Seurakunnan tehtävänä on työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja vapaaehtoisten vastuunkantajien kautta ”kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tuoda elämään kestävä perusta ja rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta” (MeidänKirkko, osallisuuden yhteisö -strategia 2010). Uskon syntyminen ja rakkauden toteutuminen on viime kädessä seurakunnan lähettäjän, Jumalan vaikutusta. Siksi seurakunnan työ nousee uskosta ja luottamuksesta Jumalaan.

Toiminnan keskuksena ovat jumalanpalveluselämä, kirkolliset toimitukset, diakonia ja rippikoulu, joihin muut toimintamuodot eri tavoin kiinnittyvät. Niitä ovat 1. musiikkityö 2. kasvatustyö (varhaiskasvatus, perhetyö, aikuistyö), 3. nuorisotyö (varhaisnuoriso- ja varsinainen nuorisotyö, nuoret aikuiset), 4. tavoittava työ (evankelioimis- ja pienryhmätyö, Tuomasmessut) 5. lähetystyö. Näistä nuoriso-, diakonia- ja lähetystyön tukena ovat toimikunnat. Ystävyyss seurakuntatyöryhmä koordinoi yhteyttä ystävyyss seurakuntiin (Pecs Unkarissa, Zizin Romaniassa, Windhoek Namibiassa, Aunus Venäjän Karjalassa). Lisäksi piirineuvostot tukevat seurakunnan perustehtävän toteuttamista Mukkulassa. Metsäpellon ja Keskustan alueilla toimii aluetyöryhmä (Ankkurissa vastuuryhmä). Työmuodot ja piirit tekevät työalarajat ylittävää yhteistyötä.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Miten seurakunnassa/ työmuodossa toteutetaan yhteisen kirkkovaltuuston vahvistamaa strategiaa sekä painopisteitä:

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
- Keski-Lahden oma tavoite: Vanhemmuuden, erityisesti isyyden vahvistaminen

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
  - Toiminnan rakentaminen evankeliumista nousevalle Kristuksen sovitustyön ja sovinnon sanomalle.
  - Osallistuminen Lahden seurakuntayhtymän vuoden 1918 tapahtumien muistamiseen.
  - Arabiankieliseen työhön panostaminen 50 % papin työajalla. Kristinuskon ja suomalaisen kulttuurin oppiminen lisää maahanmuuttajien kotoutumista ja vähentää maahanmuuton aiheuttamaa vastakkain asettelua ja jännitteitä.
  - Yhteinen keittiö -ruokailu viikkomessun yhteyteen Ristinkirkkoon. Yhteinen ruokailu Mukkulan kirkolle diakoniavastaanoton ja yksinhuoltajaryhmän yhteyteen – osallisuuden rakentaminen.
  - Uusien messukumppanien saaminen Tuomasmessujen toteuttamiseen.

2. Tavoite: Vanhemmuuden, erityisesti isyyden vahvistaminen

- Avointen päiväkerhojen toteutus Mukkulassa ja Metsäpellon seurakuntakodilla ja perhekerhojen toteutus Mukkulassa, Kirkkokatu 5:ssa, Ankkurissa ja Metsäpellossa sekä toiminnan uudelleen aktivointi Metsäpellossa
- Isä-lapsikerhoa jatketaan Kirkkokatu 7:ssa ja yhteisen kasvatustyön muskaria Mukkulassa sekä Marian kammarissa
- Perhetyö järjestää kaupungin ja kolmannen sektorin kanssa kasvatusfoorumin Ristinkirkkoon
- Perhetyön pappi verkostoituu esim. ennaltaehkäisevän perhetyön palveluja tarjoavien toimijoiden kanssa seurakunnan sisällä ja ulkopuolella mahdollistetaan erilaista tarjontaa pariskunnille ja perheille ja lapsille
- Uusi yksinhuoltajaryhmä Mukkulaan: Keskustan ja Mukkulan yksinhuoltajaryhmien retkitoimintaa
- Yhden Keski-Lahden alueella työskentelevän lastenohjaajan työajan irrottaminen perhetyöhön ja lapsi- ja perhetyön keinojen kartoittaminen
- Rippikoulujen opettajia kannustetaan käyttämään ryhmien kanssa kirjetyöskentelyä, jossa nuoret saavat vanhemmiltaan kirjeen ja voivat vastata siihen

Toteutumisen mittaamistapa:

- Uusien toiminta-avausten toteutumisten seuraaminen, osallistujamäärät

3. Tavoite: Ristinkirkon 40-vuotisjuhlien toteuttaminen

Ristinkirkko täyttää 40 vuotta. Tämä huomioidaan syksyllä 2018 juhlatapahtuman muodossa juhlamessulla ja konsertilla.

Toteutumisen mittaamistapa:

4. Ympäristötavoitteet:

- kimppakyydit
- viranhaltijoille suositellaan pyörällä tai kävellen kulkemista mahdollisuuksien mukaan
- viljele ja varjele periaatteen esillä pitäminen toiminnassa, lasten kasvatusta ympäristövastuuseen
- vältetään kertakäyttöastioiden käyttöä

Toteutumisen mittaamistapa:

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Metsäpellon seurakuntakodin vuokralainen Montessori-leikkikoulun vuokrasopimus (5 v.) päättyy. Tilavuokrauksen jatkaminen Metsäpellossa. Verotulojen todennäköinen lasku vaikuttaa henkilöstömäärän entistä tarkempaan arviointiin.

Keski-Lahden seurakunta

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	24 hlöä	23,6 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	2 hlöä	0,88 htv
Yhteensä		

Tilat

Tila	kpl	m ²
Kirkot	2	3 015
Kirkkosalit	2	1 021
Seurakuntakodit	2	440
Kirkkokatu 7	1	207
Toimistotilat: Kirkkokatu 5	1	592

KESKI-LAHDEN SEURAKUNTA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-4 039	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Maksutuotot	-8 593	-11 300	-8 800	-8 800	-8 800
Vuokratuotot	-45 789	-45 200	-46 200	-46 200	-46 200
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-42 137	-13 900	-5 800	-5 800	-5 800
Tuet ja avustukset	0	-1 000			
Muut toimintatuotot	-27 642	-7 100	-11 200	-11 200	-11 200
Toimintatuotot (ulkoiset)	-128 201	-83 000	-76 500	-76 500	-76 500
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 395 490	1 391 470	1 331 110	1 337 153	1 343 226
Palkat ja palkkiot	1 088 289	1 070 816	1 052 420	1 057 193	1 061 966
Henkilösivukulut	313 449	320 654	278 690	279 960	281 260
Henkilökulujen oikaisuerät	-6 248				
Palvelujen ostot	122 719	111 235	113 350	113 350	113 350
Investointi					
Vuokrakulut	53 500	26 150	31 150	31 150	31 150
Aineet ja tarvikkeet	56 519	59 930	61 790	61 790	61 790
Ostot tilikauden aikana	56 519	59 930	61 790	61 790	61 790
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	306 532	288 365	284 370	284 370	284 370
Muut toimintakulut	25 634	5 900	7 290	7 290	7 290
Toimintakulut (ulkoiset)	1 960 394	1 883 050	1 829 060	1 835 103	1 841 176
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 832 193	1 800 050	1 752 560	1 758 603	1 764 676
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	879 101	676 352	662 799	662 799	662 799
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	2 711 294	2 476 402	2 415 359	2 421 402	2 427 475
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	628 974				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	3 340 268	2 476 402	2 415 359	2 421 402	2 427 475

Launeen seurakunta

Launeen seurakunta

Toiminta-ajatus

Launeen seurakunnan tehtävänä on luterilaisen tunnustuksen mukaisesti julistaa Jumalan sanaa, jakaa sakramentteja sekä levittää kristillistä sanomaa ja toteuttaa lähimmäisenrakkautta. Seurakunnan toiminnan keskeisimpänä osana ovat jumalanpalvelus-elämä ja kirkolliset toimitukset. Muilta osin seurakuntatyö on jaettu viiteen eri työ-alaan: 1. lapsi- ja nuorisotyö, 2. diakonia, 3. lähetys ja evankeliointi, 4. musiikki ja 5. aikuistyö. Aluetyötä tehdään neljällä alueella; Liipolassa, Nikkilässä, Renkomäessä ja Patoseudussa. Launeen seurakunnalla on ystävyysseurakuntasopimus Hatsinan seurakunnan kanssa.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Seurakunnassa toteutetaan yhteisen kirkkovaltuuston vahvistamaa strategiaa sekä painopistettä, joka on:

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
- Launeen seurakunnalla ei ole toista yhteistä painopistettä, vaan kukin työmuoto voi asettaa oman painopisteensä.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen pitää sisällään seuraavia tavoitteita:

1. Tavoite: Muistamme omaa historiaamme. Vuoden 1918 tapahtumista on kulunut 100 vuotta. Vuonna 2018 huomioimme historiaa rehellisesti mutta sovintoa rakentaen.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Näkyikö vuoden 1918 muistaminen seurakunnan toiminnassa?

2. Tavoite: Etsimme kirkkojen ykseyttä. Painopisteen otsikko muistuttaa Luterilais-roomalaiskatolisen Ykseyskomission asiakirjasta ”Vastakkainasettelusta yhteyteen”. Vuonna 2017 tulee myös kuluneeksi 50 vuotta kansainvälisen katolis-luterilaisen dialogin alkamisesta (1967). Painopiste muistuttaa kirkon tehtävästä hakea yhteyttä kristittyjen ja kirkkojen välillä.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Olemme mukana Lahden kristittyjen yhteistyössä (YTT)
- Onko opetuksen sisältö ja julistus toisia kunnioittavaa?

3. Tavoite: Vaikutamme yhteiskunnassamme. Maailman ja Suomen kärjistynyt tilanne haastaa etsimään yhteyttä eri näkökantojen välille. Turvapaikanhakijoiden tulo herätti paitsi paljon auttamisen halua myös hyvin kärjekästä ulkomaalaisvastaisuutta. Kirkko on halunnut säilyttää keskusteluyhteyden eri osapuoliin, kuunnella ihmisten pelkoja. Mutta lähimmäisenrakkauden periaate ohjaa kristittyjä auttamaan.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Onko turvapaikanhakijoille järjestettyä toimintaa?
- Onko toimintaa, jossa kantasuomalaiset ja maahanmuuttajat ovat yhdessä?
- Onko vaikutettu asenteisiin ja pyritty dialogiin?
- Köyhät vs. rikkaat, rakentaako seurakunta yhteyttä eri ihmisryhmien välille (Yhteinen keittiö)?

4. Tavoite: Rakennamme kirkkoamme. Myös meidän omassa kirkossamme on jännitteitä. Eri linjat, kirkkopoliittiset ryhmät ja herätysliikkeet ovat samassa kirkossa.

Toteutumisen mittaamistapa

- Olemmeko käyneet kunnioittavaa keskustelua?
- Olemmeko toimineet eri herätysliikkeiden kanssa?

5. Tavoite: Etsimme sovintoa ja sydämen rauhaa. Painopiste muistuttaa meitä myös henkilökohtaisessa elämässämme: tahdomme olla anteeksiantamuksesta osallisia ja etsiä sopua perheessä, parisuhteessa, työpaikalla, vapaa-ajan toiminnassa, seurakunnan piireissä.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Olemmeko julistaneet sovituksen sanaa?

6. Ympäristötavoite:

Toteutumisen mittaamistapa:

Toimimme ympäristödiplomin hengen mukaisesti

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Ei merkittäviä muutoksia

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	15 hlöä	15 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	2 hlöä	2 htv
Yhteensä	17 hlöä	17 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Kirkot	1	956
Kirkkosalit	1	166
Seurakuntakodit/-keskukset	4	2107
Toimistotilat, Kirkkokatu 5	2	24

LAUNEEN SEURAKUNTA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-120				
Maksutuotot	-29 797	-39 000	-37 150	-37 150	-37 150
Vuokratuotot	-23 751	-23 900	-13 600	-13 600	-13 600
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-12 225	-6 000	-12 100	-12 100	-12 100
Tuet ja avustukset	-9 587	-700	-7 650	-7 650	-7 650
Muut toimintatuotot	-2 081	-400	-1 300	-1 300	-1 300
Toimintatuotot (ulkoiset)	-77 560	-70 000	-71 800	-71 800	-71 800
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 023 361	1 044 450	993 470	998 486	1 003 422
Palkat ja palkkiot	809 164	803 251	785 480	789 326	793 172
Henkilösivukulut	232 642	241 199	207 990	209 160	210 250
Henkilökulujen oikaisuerät	-18 445				
Palvelujen ostot	87 097	111 750	114 580	114 580	114 580
Investointi					
Vuokrakulut	20 127	18 800	21 000	21 000	21 000
Aineet ja tarvikkeet	59 601	66 770	70 050	70 050	70 050
Ostot tilikauden aikana	59 601	66 770	70 050	70 050	70 050
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	178 599	178 680	173 280	173 280	173 280
Muut toimintakulut	8 798	4 650	3 650	3 650	3 650
Toimintakulut (ulkoiset)	1 377 583	1 425 100	1 376 030	1 381 046	1 385 982
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 300 023	1 355 100	1 304 230	1 309 246	1 314 182
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	561 651	482 789	514 690	514 690	514 690
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 861 674	1 837 889	1 818 920	1 823 936	1 828 872
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	456 799				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	2 318 473	1 837 889	1 818 920	1 823 936	1 828 872

Joutjärven seurakunta

Joutjärven seurakunta**Toiminta-ajatus**

Joutjärven seurakunnan keskeisin tehtävä on julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja. Tämä tapahtuu pitämällä erityyppisiä messuja ja kirkollisia toimituksia sekä hengellisiä tilaisuuksia. Kirkollisten toimitusten kautta meillä on paikallisseurakuntana mahdollisuus palvella jäsenistöämme parhaan kykymme mukaan.

Tärkeää on, että rakkauden ja laupeuden työ (diakonia) on kiinteästi läsnä kaikessa mitä teemme.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Joutjärven seurakunta korostaa toiminnassaan Lahden seurakuntayhtymän strategian arvoja: pyhän kunnioitus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus, totuudellisuus ja armollisuus, joiden kanssa korostamme yhteisöllisyyttä.

Pitäydymme yhtymän strategian painopisteisiin: hengellisen elämän vahvistaminen, seurakuntalaisten osallisuuden tukeminen, vastuun kantaminen, yhteistyö ja johtaminen, viestinnän vuorovaikutteisuus ja hyvän taloudenpidon noudattaminen.

- Seurakunnassa toteutetaan yhteisen kirkkovaltuuston vahvistamaa strategiaa sekä painopistettä: Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
- Seurakunnan oma painopiste: Lähetystyö

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
  - Kristillisen kirkon tärkeä tehtävä on rakentaa sovintoa. Luterilaisella kirkolla on edelleen keskeinen osa suomalaisessa yhteiskunnassa.
  - Toisen ihmisen ystävällinen kohtaaminen ja hänen erilaisen näkökantansa kunnioittaminen niveltyy hyvin kristillisiin arvoihin. Paikallisseurakunnalla on oiva mahdollisuus korostaa ja pitää esillä tämän painopisteen sisältöä.
  - Mahdollisuudet ovat monet. Esim. saarnat, musiikki, keskustelutilanteet, kotikäynnit, laitospöytäkirjat, hartaudet, rippikoulut ja toimitukset sekä yksittäiset kohtaamiset, antavat hyvän mahdollisuuden pitää esillä sovinnon rakentamista.
  - Vuoden 1918 tapahtumat ja sisällissota kaikkiaan ovat vieläkin kipeä kohta kansamme historiassa. Käymme keskustelua myös siitä, miten seurakuntana ja työntekijöinä voisimme olla sovinnon rakentajia näiden muistojen äärellä. Tapahtumat tuolloin koskivat erityisesti Lahtea. Nuorisotyönohjaajamme kuuluu

Joutjärven seurakunta

---

työryhmään, joka pohtii seurakuntayhtymän ja seurakuntien osallistumista muistotapahtumiin. Työryhmä on perustettu Tapani Ripatin valtuustoaloitteen pohjalta.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Arvioidaan yhdessä työyhteisönä, miten teema on toteutunut työalojen työskentelyssä, kuinka monta kertaa se on ollut esillä ja millaista palautetta aiheesta on tullut.

2. Tavoite: Lähetystyö

- Lähetystyö on perinteisesti ollut Joutjärven seurakunnassa keskeisessä asemassa. Tulevana vuonna seurakuntaneuvosto on nostanut lähetystyön painopisteeksi. Joutjärven seurakunnasta on lähtenyt paljon lähetystyöntekijöitä maailmalle. Monet heistä ovat nyt nimikkolähetteinämme. Nuorisotyö pitää lähetystyötä esillä monin tavoin. Järjestetään lähetykseen liittyviä tilaisuuksia. Pidetään yhteyttä lähettirenkaisiin ja lähettisihteereihin vierailemalla lähetyspiireissä. Lähetystyötä pidetään esillä seurakuntamme työaloilla ja näin vahvistetaan sen merkitystä seurakunnan perustehtävänä. Tuetaan seurakunnan nimikkolähettejä taloudellisesti ja hengellisesti.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Tapahtumien määrä
- Lähettivierailujen lukumäärä
- Vapaaehtoinen lähetyskannatus

3. Ympäristötavoite

- Pidämme esillä Lahden seurakuntayhtymän ympäristöstrategiaa.
- Käytämme tehokkaasti tiloja kirkoilla.
- Toimimme ympäristötavoitteissamme kestävä kehityksen periaatteella.
- Tulostamme vähemmän kopioita. Kirkon uusi tehokas dataheijastin vähentää tulostamisen tarvetta.
- Arvioimme jokainen itse ympäristötavoitteen toteutumista elämässämme ja työssämme.
- Pyrimme pitämään luontoa säästävää asennetta esillä työyhteisössämme.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Määrävälein otamme asian esille työyhteisön kokouksissa. Toteamme numeraalisesti laskettavat asiat.

Olellaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Uusi kappalainen aloittaa työnsä 1.1.2018. Vuoden 2020 talousarvioesitys jouduttaneen suunnittelemaan hieman pienemmillä määrärahoilla. Seurakunta varautuu taloudellisesti niukentuviin vuosiin. Varaudutaan toiminnan toteuttamiseen pienemmillä toimintamäärärahoilla.

Joutjärven seurakunta

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	15 hlöä	15 htv
Yhteensä	15 hlöä	15 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Kirkot	1	1830
Kirkkosalit	1	758
Seurakuntakodit/-keskukset	2	824
Kauppakeskus Karisma, kerhotila	1	44
Toimistotilat	4	51

JOUTJÄRVEN SEURAKUNTA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-160				
Maksutuotot	-32 793	-46 000	-41 500	-41 500	-41 500
Vuokratuotot	-5 452	-5 300	-5 500	-5 500	-5 500
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-13 176	-4 700	-6 000	-6 000	-6 000
Tuet ja avustukset	-239				
Muut toimintatuotot	-873				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-52 692	-56 000	-53 000	-53 000	-53 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	884 183	901 340	846 670	850 724	854 808
Palkat ja palkkiot	693 536	693 098	669 990	673 224	676 458
Henkilösivukulut	201 814	208 242	176 680	177 500	178 350
Henkilökulujen oikaisuerät	-11 167				
Palvelujen ostot	86 989	99 470	103 210	103 210	103 210
Investointi					
Vuokrakulut	13 149	11 100	15 220	15 220	15 220
Aineet ja tarvikkeet	67 687	63 030	65 420	65 420	65 420
Ostot tilikauden aikana	67 687	63 030	65 420	65 420	65 420
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	158 837	155 574	151 140	151 140	151 140
Muut toimintakulut	4 188	4 970	4 900	4 900	4 900
Toimintakulut (ulkoiset)	1 215 032	1 235 484	1 186 560	1 190 614	1 194 698
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 162 340	1 179 484	1 133 560	1 137 614	1 141 698
Toimintatuotot (sisäiset)	-300				
Toimintakulut (sisäiset)	593 739	534 463	521 827	521 827	521 827
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 755 779	1 713 947	1 655 387	1 659 441	1 663 525
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	431 869	0	0		
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	2 187 647	1 713 947	1 655 387	1 659 441	1 663 525

Salpausselän seurakunta**Toiminta-ajatus**

Salpausselän seurakunnan tehtävänä on elää todeksi kristillistä sanomaa sanoin ja teoin.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Salpausselän seurakunta toteuttaa seurakuntayhtymän strategiaa Meidän Kirkko – osallisuuden yhteisö 2011–2020 keskittymällä mahdollisimman hyvin perustehtävänsä hoitamiseen. Seurakunta kutsuu ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tuo elämään kestävän perustan ja rohkaisee välittämään lähimmäisistä ja koko luomakunnasta. Seurakunta toimii kansankirkollisten periaatteiden mukaisesti ollen läsnä ihmisten elämässä mahdollisimman laaja-alaisesti ja monipuolisesti. Tavoitteena on yhdessä rakentaa hengellinen lähiyhteisö, joka verkostoituu aktiivisesti lähellä ja kaukana.

Talousarviovuoden 2018 painopisteet

Yhteinen kirkkovaltuusto on asettanut strategian pohjalta painopisteeksi:

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen

Salpausselän seurakuntaneuvosto asetti toiseksi painopisteeksi:

- Jäsenyyden merkityksen vahvistaminen yhdessä

Vuonna 2018 vietetään Suomen sisällissodan muistovuotta. Seurakuntavaaleja 2018 nostetaan esille läpi vuoden. Kasteessa alkava yhteinen pappeus Kristuksessa avaa näköaloja rikkaaseen, kaikenikäisiä osallistavaan ja aktivoivaan vapaaehtoistoimintaan.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
Rakennamme Salpausselän seurakuntaa kaikille avoimeksi hengelliseksi kodiksi. Toteutamme sisällissodan muistovuoden ohjelmaa ja kaikkea muutakin toimintaamme sovintoa rakentavin keinoin. Vahvistamme kohtaamisissa ja mediassa myönteistä kuvaa kirkosta. Kohtaamme yhteisvastuullisesti moninaisen ahdingon lähellä ja kaukana. Täydennämme muita yhtymän seurakuntia määräaikailla kokeiluilla.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kokoamme palautetta läpi vuoden ja korjaamme tarvittaessa suunnitelmia
- Tilaisuuksien, osallistujien ja vapaaehtoisten määrä; yhteisvastuun ja -hengen vahvistuminen; viestinnän kehittyminen

2. Tavoite: Jäsenyyden merkityksen vahvistaminen yhdessä
Julistamme Ilosanomaa sanoin, teoin sekä armollisen läsnäolon kautta. Lisäämme jalkautuvaa ja jäsenyyteen kutsuvaa toimintaa. Varustamme jäseniämme.
Seurakuntalaiset saavat halutessaan olla keskeisiä vastuunkantajia. Lisäämme kirkon ja seurakuntakotien säännöllistä aukioloa ja laajennamme muutoinkin kaikenikäisten ja -maalaisten mahdollisuuksia toimia yhdessä. Valmennamme toimintaa tukevia tiimejä. Rekrytoimme erityisosaamista mm. paikallisen varainkeruun kehittämiseksi. Aktivoimme seurakuntavaalien ehdokkaiksi erityisesti nuoria aikuisia ja maahanmuuttajia.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kokoamme palautetta läpi vuoden ja korjaamme tarvittaessa suunnitelmia
- Kastettujen, kaikenikäisten rippikoululaisten, tilaisuuksien, osallistujien, vapaaehtoisten ja seurakuntavaaliehdokkaiden määrä; äänestysaktiivisuus; toimipisteiden säännöllisen aukiolon lisääntyminen

3. Tavoite: Iltarukous tavaksi
Jatkamme vuodelle 2017 tehtyjen suunnitelmien toteuttamista (rukouspuut; rukouskirjat; rukouspäivät jne.).

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kokoamme palautetta läpi vuoden ja korjaamme tarvittaessa suunnitelmia
- Tilaisuuksien, osallistujien, vapaaehtoisten, rukoilemisen sekä uuden rukousmateriaalin määrä

4. Ympäristötavoite
Korostamme ympäristöarvoja; suosimme ympäristöystävällisiä materiaaleja ja Reilun kaupan tuotteita; huolehdimme lajittelusta; vältämme kopiointia; suosimme sähköistä asiointia, joukkoliikennettä ja kimpapakyytejä

Toteutumisen mittaamistapa:

- Hankintojen ja kopioinnin seuranta, matkalaskujen seuranta, toteutunut ympäristökasvatus, palaute

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Käytännössä talous asettaa toiminnan raamit. Kehysten jatkuva supistaminen (25/75% -periaatteen soveltaminen) voi johtaa Salpausselän seurakunnan toiminnan tai henkilöstön supistamiseen, ellei esim. saada evankelioimistyön kautta uusia jäseniä tai kehitettyä paikallista varainkeruuta. Talouden osalta kunkin työmuodon on tehtävä tarkkaa arviointia ja toimintaa on priorisoitava edelleen. Toimintamäärärahojen väheneminen rajoittaa ja samalla haastaa uusien toiminta- ja tavoittamiskeinojen etsintään. Remontoidut toimitilat sekä työmuotojen ja työntekijöiden tiiviimpi yhteistyö yhdessä vapaaehtoisten kanssa parantavat toimintamahdollisuuksia.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	14 hlöä	14,71 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	3 hlöä	1,71 htv
Yhteensä	17 hlöä	16,42 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Kirkot	1	906
Kirkkosalit	1	382
Seurakuntakodit/-keskukset	2	1 053
Toimistotilat	1	36

SALPAUSSELÄN SEURAKUNTA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-64 307	-80 400	-80 400	-80 400	-80 400
Maksutuotot	-53 604	-54 400	-47 740	-47 740	-47 740
Vuokratuotot	-8 184	-8 400	-8 200	-8 200	-8 200
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-13 019	-7 700	-13 600	-13 600	-13 600
Tuet ja avustukset	-2 525				
Muut toimintatuotot	-649				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-142 289	-150 900	-149 940	-149 940	-149 940
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	925 446	884 200	828 660	832 280	835 929
Palkat ja palkkiot	716 039	680 172	656 040	658 890	661 739
Henkilösivukulut	210 984	204 028	172 620	173 390	174 190
Henkilökulujen oikaisuerät	-1 578				
Palvelujen ostot	147 591	118 830	123 470	123 470	123 470
Investointi					
Vuokrakulut	9 706	11 700	10 950	10 950	10 950
Aineet ja tarvikkeet	37 184	30 650	29 370	29 370	29 370
Ostot tilikauden aikana	37 184	30 650	29 370	29 370	29 370
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	118 146	118 427	115 350	115 350	115 350
Muut toimintakulut	1 964	950	1 570	1 570	1 570
Toimintakulut (ulkoiset)	1 240 035	1 164 757	1 109 370	1 112 990	1 116 639
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 097 746	1 013 857	959 430	963 050	966 699
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	356 136	322 588	368 596	368 596	368 596
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 453 882	1 336 445	1 328 026	1 331 646	1 335 295
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	399 116	0	0	0	0
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 852 997	1 336 445	1 328 026	1 331 646	1 335 295

Nastolan seurakunta**Toiminta-ajatus**

Huolehtia Nastolan seurakunnan alueella jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

- Seurakunnassa toteutetaan yhteisen kirkkovaltuuston vahvistamaa strategiaa sekä painopistettä: Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
- Seurakunnan oma painopiste: Yhdessä enemmän

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoite: Jumalanpalveluselämä
  - Hengellisen elämän vahvistaminen syventämällä jumalanpalveluksen merkitystä. Jakamalla tietomme ja taitomme voimme yhdessä palvella lähimmäisiämme laaja-alaisesti.
  - Jumalanpalvelusten suunnittelu sekä toteutus tehdään yhdessä työntekijöiden ja vapaaehtoisten kanssa. Kuoro- ja soitinmusiikin monipuolinen käyttö jumalanpalveluksissa sekä seurakunnan muissa tilaisuuksissa.
  - Huomioimme jumalanpalveluksissa, yleisessä julistustoiminnassa ja opetuksessa yhteyden rakentamisen merkitystä käyttämällä siihen raamatullista tematiikkaa.
  - Kirkkokahvit tulevat kiinteäksi osaksi messua.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Messujen toimittamisessa on mukana runsaasti vapaaehtoisia, myös laulu- ja soitinmusiikin esittäjinä.
- Yhteyden rakentamisen teema kulkee julistuksen ja opetuksen taustalla koko 2018 toimintavuoden ajan.
- Kirkkokahvit järjestetään jokaisen messun jälkeen.

2. Tavoite: Perhe- ja varhaisnuorisotyö sekä nuoriso- ja rippikoulutyö
  - Uudet pikkulapsiperheet löytävät seurakunnasta kristillisen matalan kynnyksen yhteisön. Kiusaamiseen puuttumista ja kiusaamisen ehkäisyä pidetään esillä.
  - Parisuhteen hoitamista opetetaan ja avioliittojen kestävyyttä tuetaan.
  - Uusien nuorisotyöntekijöiden ja nuorten yhteisen toimintamallin rakentaminen seurakunnan hyödyksi.
  - Lapset ja varhaisnuoret oppivat leikkimään kaikkien kanssa ja ymmärtävät toisen huomioon ottamisen tärkeyden.
  - Perehdytään uuteen rippikoulusuunnitelma 2017 uudistukseen.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Työntekijät jalkautuvat kadulle ja kauppoihin kutsumaan perhekerhoihin.
- Varmistetaan, että on järjestetty ainakin yksi parisuhdeilta.
- Kerhoissa ja retkillä sekä leireillä käsitellään yhteistyön ja lähimmäisenrakkauden teemoja.
- Työarjen keskellä kiinnitetään huomiota ja mahdollistetaan nuorten ja työntekijöiden välistä dialogia.
- Palautetta pyydetään aktiivisesti, heti toiminnan jälkeen. Näymme ja kuulumme sosiaalisen median kanavissa.

3. Tavoite: Diakonia

- Tukea entistä enemmän yksilöä sekä perheitä kaikissa diakoniatyön toimintamuodoissa.
- Vapaaehtois- ja vanhustyön kehittäminen.
- Ihmisten kokonaisvaltainen kohtaaminen ja tukeminen oman elämänsä hallintaan. Vankien ihmisarvon ja perhesuhteiden sekä yhteiskuntaan paluun tukeminen. Vammaisten näkökulman huomioiminen ja esillä pitäminen sekä heidän etujen ja ihmisarvon puolustaminen.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Jalkautuminen ihmisten arkeen, yhteiskunnan antaman avun ja tuen täydentäminen akuuteissa kriisitilanteissa.
- Vapaaehtoistyössä olevien tukeminen ja kouluttaminen sekä uusien vapaaehtoistyöntekijöiden rekrytointi.
- Verkostoyhteistyö on aktiivista ja työmuotojen välillä tapahtuvan yhteistyön lisääntyminen.

4. Tavoite: Vapaaehtoistyö

- Missiokaupan toiminnan nykytason ylläpitäminen. Markkinoinnissa viestimme toimintaamme kaikille avoimeksi kaupaksi.
- Uusien ja jo toiminnassa mukana olevien vapaaehtoisten motivoiminen ja innostaminen kantamaan lähetysvastuuta. Vapaaehtoisten ja työntekijöiden hengellisen elämän hoitaminen.
- Osallistutaan seurakunnan muuhun toimintaan.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Missiokaupan tuoton ja erilaisten asiakasryhmien seuraaminen.
- Vapaaehtoisten osallistuminen koulutus- ja virkistyspäiviin on runsasta.
- Vastaanotetun kierrätysmateriaalin tehokas hyödyntäminen.

5. Ympäristötavoite:

- Mahdollisimman vähäinen kuluttaminen ja ympäristöystävälliset tavat tehdä hankintoja, kierrätys.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kulutuksen seuranta, käytetyt resurssit.
- Tarkastellaan kaatopaikkajätteen määrää.

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Toiminnallisia muutoksia ei ole tiedossa. On kuitenkin huomattava, että kirkon pienenevä jäsenmäärä vaikuttaa seurakuntien verotulokertymään ja sitä kautta myös toimintaan suunnattaviin käyttövaroihin. Seurakunnan toiminnan toteuttaminen yli työmuutorajojen, sekä yhdessä vapaaehtoisten kanssa tulee jatkossa lisääntymään. Työntekijöiden kesken on myös mietittävä yhä enemmän tapahtumia ja tehtäviä, joita voidaan tehdä nykyistä enemmän yhdessä. Vaikutus talouteen on henkilöstökuluja keventävä.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	13 hlöä	13 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	1 hlöä	1 htv
Yhteensä	14 hlöä	14 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Kirkot	1	50
Kirkkosali	1	958
Kellotapuli	1	66
Seurakuntakodit/-keskukset	1	72
Seurakuntatalo	1	2212
Aliranta (nuorten talo)	1	315
Metsäniemi (maja ja rantasauna)	1	167
Toimitilat/kerhohuoneet (Bedanpirtti, Missiokauppa)	1	294

Suunnitellut muutokset: Ei suunniteltuja muutoksia.

NASTOLAN SEURAKUNTA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-3 645	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Maksutuotot	-54 740	-43 300	-63 300	-63 300	-63 300
Vuokratuotot	0				
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-13 806	-5 100	-5 100	-5 100	-5 100
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	-7 540	-100	-100	-100	-100
Toimintatuotot (ulkoiset)	-79 732	-50 000	-70 000	-70 000	-70 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	825 115	814 164	783 050	786 903	790 631
Palkat ja palkkiot	650 833	625 077	618 800	621 843	624 851
Henkilösivukulut	187 129	189 087	164 250	165 060	165 780
Henkilökulujen oikaisuerät	-12 847				
Palvelujen ostot	93 793	69 150	73 600	73 600	73 600
Investointi					
Vuokrakulut	17 439	2 300	5 320	5 320	5 320
Aineet ja tarvikkeet	50 444	37 760	36 670	36 670	36 670
Ostot tilikauden aikana	50 444	37 760	36 670	36 670	36 670
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	115 545	119 406	116 320	116 320	116 320
Muut toimintakulut	4 857	1 420	1 500	1 500	1 500
Toimintakulut (ulkoiset)	1 107 193	1 044 200	1 016 460	1 020 313	1 024 041
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 027 461	994 200	946 460	950 313	954 041
Toimintatuotot (sisäiset)	-1 600				
Toimintakulut (sisäiset)	662 860	700 091	659 130	659 130	659 130
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 688 721	1 694 291	1 605 590	1 609 443	1 613 171
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	186 593				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 875 314	1 694 291	1 605 590	1 609 443	1 613 171

PAIKALLISSEURAKUNNAT YHTEENSÄ

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-72 272	-86 400	-86 400	-86 400	-86 400
Maksutuotot	-179 527	-194 000	-198 490	-198 490	-198 490
Vuokratuotot	-83 175	-82 800	-73 500	-73 500	-73 500
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-94 365	-37 400	-42 600	-42 600	-42 600
Tuet ja avustukset	-12 350	-1 700	-7 650	-7 650	-7 650
Muut toimintatuotot	-38 785	-7 600	-12 600	-12 600	-12 600
Toimintatuotot (ulkoiset)	-480 474	-409 900	-421 240	-421 240	-421 240
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	5 053 594	5 035 624	4 782 960	4 805 546	4 828 017
Palkat ja palkkiot	3 957 861	3 872 414	3 782 730	3 800 476	3 818 187
Henkilösivukulut	1 146 019	1 163 210	1 000 230	1 005 070	1 009 830
Henkilökulujen oikaisuerät	-50 286				
Palvelujen ostot	538 188	510 435	528 210	528 210	528 210
Investointi					
Vuokrakulut	113 921	70 050	83 640	83 640	83 640
Aineet ja tarvikkeet	271 434	258 140	263 300	263 300	263 300
Ostot tilikauden aikana	271 434	258 140	263 300	263 300	263 300
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	877 659	860 452	840 460	840 460	840 460
Muut toimintakulut	45 441	17 890	18 910	18 910	18 910
Toimintakulut (ulkoiset)	6 900 236	6 752 591	6 517 480	6 540 066	6 562 537
Toimintakate 1 (ulkoinen)	6 419 763	6 342 691	6 096 240	6 118 826	6 141 297
Toimintatuotot (sisäiset)	-1 900				
Toimintakulut (sisäiset)	3 053 487	2 716 283	2 727 042	2 727 042	2 727 042
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	9 471 349	9 058 974	8 823 282	8 845 868	8 868 339
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	2 103 350				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	11 574 699	9 058 974	8 823 282	8 845 868	8 868 339

Viestintä

Viestintä**Toiminta-ajatus**

Viestinnän tehtävä on määritelty Lahden seurakuntayhtymän viestintäohjelmassa (vahvistettu YKN 25.4.2012).

Viestinnällä tuetaan kristillisen sanoman välittämistä ja julistamista. Viestinnän keinoin huolehditaan siitä, että seurakuntalaisten saatavilla on riittävästi tietoa seurakuntien ja seurakuntayhtymän toiminnasta, palveluista ja vireillä olevista asioista sekä tuetaan seurakuntien ja seurakuntalaisten keskinäistä vuorovaikutusta ja huolehditaan työyhteisön sisäisestä tiedonkulusta.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Viestintä tukee seurakuntia ja muita työmuotoja Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen -painopisteen toteuttamisessa ja ottaa painopisteen toteuttamisen myös omaksi tavoitteekseen.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Vuoden 2018 painopiste Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen välittyy seurakuntalaisille viestinnän kautta.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kävijämäärät niissä tapahtumissa, jotka liittyvät vuoden painopisteeseen. Reagoinnit sosiaalisessa mediassa painopisteestä kertoviin sisältöihin.

2. Viestintämme on visuaalisesti houkuttelevaa ja monipuolista. Tämän tavoitteen toteuttamisen edellytyksenä on seurakuntayhtymän nykyisen valokuva-arkiston selkiyttäminen ja kuvien löydettävyyden parantaminen.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kuvat on arkistoitu uudelleen siten, että löydämme kuvat helposti eri tarkoituksiin.

3. Jokainen kirkon jäsen Lahden alueella tietää, miten voi vaikuttaa seurakunnan toimintaan: äänestämällä seurakuntavaaleissa.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Äänestysaktiivisuus ja vaalien näkyminen mediassa.

4. Ympäristötavoite: Ympäristöasioiden tuominen esille viestinnän keinoin.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Ympäristöstä kertovien juttujen määrä Kirkonseudussa. Jakojen ja reagoitien määrä sosiaalisessa mediassa.

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Digitaalisen viestinnän merkitys kasvaa koko ajan. Tämä edellyttää jatkuvaa kouluttautumista, joten siihen on varattava viestinnän resursseja.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	2 hlöä	2 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	3 hlöä	3 htv
Yhteensä	5 hlöä	5 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat	1	68

VIESTINTÄ

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot	-31 627	-26 700	-34 400	-34 400	-34 400
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-207				
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-31 834	-26 700	-34 400	-34 400	-34 400
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	254 068	245 699	237 930	241 740	257 460
Palkat ja palkkiot	196 395	191 941	187 800	190 800	203 210
Henkilösivukulut	57 682	53 758	50 130	50 940	54 250
Henkilökulujen oikaisuerät	-8				
Palvelujen ostot	342 839	358 980	351 330	351 330	351 330
Investointi					
Vuokrakulut	2 356	2 200	2 400	2 400	2 400
Aineet ja tarvikkeet	17 209	17 200	18 050	18 050	18 050
Ostot tilikauden aikana	17 209	17 200	18 050	18 050	18 050
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	4 122	4 200	4 200	4 200	4 200
Muut toimintakulut	10				
Toimintakulut (ulkoiset)	620 604	628 279	613 910	617 720	633 440
Toimintakate 1 (ulkoinen)	588 770	601 579	579 510	583 320	599 040
Toimintatuotot (sisäiset)	-52 639	-51 000	-51 000	-51 000	-51 000
Toimintakulut (sisäiset)	12 403	12 284	12 084	12 084	12 084
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	548 534	562 863	540 594	544 404	560 124
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	127 268				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	675 803	562 863	540 594	544 404	560 124

Kasvatus ja perheasiat

Kasvatus ja perheasiat**Toiminta-ajatus**

Kasvatus ja perheasioiden yksikön tarkoituksena on rohkaista lasta, nuorta ja perhettä elämään kristittynä.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Noudatamme toiminnassamme seurakuntayhtymän voimassaolevaa strategiaa sekä yhteisen kirkkovaltuuston vahvistamaa painopistettä vuodeksi 2018:

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen:
Rakennamme vuorovaikutusta eri tavalla ajattelevien kesken ja vahvistamme osallisuuden kokemista syrjäytymisvaarassa olevien keskuudessa.
- Lisäksi toteutamme toimintavuonna työmuotokohtaisia painopisteitä:
Perhetyö, kouluyhteistyö ja maahanmuuttajaperheiden ja -nuorten tukeminen.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Aktiivinen ja rohkea vaikuttaminen ja osallistuminen erilaisten yhteistyötahojen kanssa tehtäviin tapahtumiin ja niiden kautta seurakunnan sanoman, vaikuttavuuden ja ihmisten kohtaamisten lisääminen
  - olemme aktiivinen toimija torikylä-tapahtumissa ja seimi-projektissa
  - haemme aktiivisesti uusia yhteistyötahoja seurakunnan tavoitteiden vaikuttavuuden leviämiseksi

Toteutumisen mittaamistapa:

- tapahtumien määrä, yhteistyötahojen määrä, seurakuntalaisten palaute

2. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän työn päivittäminen, yhteistyöverkostoissa toimiminen ja kouluikäisten leiri- ja retkitoiminnan monipuolistaminen

- järjestämme monipuolista retki- ja leiritoimintaa 1500 kouluikäiselle
- osallistumme kerhojen järjestämiseen kouluissa ja lisäämme kouluyhteistyötä
- yhteistyö erityiskoulujen ja -luokkien kanssa: 8 koulua / 10 pienluokkaa
- erityisnuorisotyön pienryhmien tavoite 12 ryhmää
- leiri- ja retkitoiminnan sisältöjen luominen erityiskouluille ja -luokille
- rakennamme uutta toimintakulttuuria uudelle kampusalueelle

Toteutumisen mittaamistapa:

- koulujen ja oppilaitosten palaute, tilastot

3. Kirkon uuden rippikoulusuunnitelman RKS 2017 käyttöönotto Lahdessa
  - otamme kirkon uuden rippikoulusuunnitelman käyttöön toimintavuoden aikana
  - tuemme leirien johtamista kouluttamalla rippikoulujen vetäjiä ja luomalla toimivia ratkaisumalleja leireille.

Kasvatus ja perheasiat

Toteutumisen mittaamistapa:

- työntekijöiden palaute, koulutuksien ja koulutuksiin osallistuneiden määrät

4. Pidämme varhaiskasvatuksessa yllä vahvaa kristillistä arvomaailmaa, joka mahdollistaa muiden katsomuksien ymmärtämisen ja kunnioittamisen
  - keskustelemme lasten kanssa eri katsomuksista ja tavoista viettää eri juhlia
  - rohkaishempe lapsia keskinäisen sovinnon rakentamiseen
  - järjestämme iltapäivätoimintaa Lahden kaupungin palveluntuottajana 350 lapselle ja päiväkerhoa 400:lle 3–6-vuotiaalle lapselle.

Toteutumisen mittaamistapa:

- toimintatilastot, keskustelut lapsiryhmässä ja kehityskeskustelut

5. Perheneuvonnan ydintehtävä on asiakastyö parisuhteiden ja perheiden hyväksi
  - tavoitteena 730 asiakasta ja 3280 käyntikertaa.

Toteutumisen mittaamistapa:

- asiakastilasto ja käyntitilastot

Vuoden 2018 aikana lakkautetaan yksi varhaiskasvatuksen ohjaajan virka ja määräaikaista varhaiskasvatuksen ohjaajan virkaa ei enää jatketa vuonna 2018. Varhaiskasvatuksen ohjaajien henkilöstökulut siirretään yhteiseen varhaiskasvatuksen talousarvioon, jolloin ulkoiset kulut nousevat 173.430 €. Sama määrä on vähennetty paikallisseurakuntien talousarviosta. Jokaiseen seurakuntaan nimetään perhetyöntekijä, jotka valitaan nykyisistä lastenohjaajista.

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Toimintavuosina moni viranhaltija saavuttaa eläkeiän. Virkojen vapautuminen luo mahdollisuuden yhdistellä virkoja ja miettiä työnsisältöjä ja toimintatapoja. Perheneuvonnan toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia hyvinvointikuntayhtymän ja soten organisoitumisen myötä.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	17 hlöä	16,1 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	24 hlöä	5,15 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	39 hlöä	31,1 htv
Määräaikaiset työsopimussuhteiset työntekijät	7 hlöä	3,4 htv
Yhteensä	87 hlöä	55,75 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat: Kirkkokatu 5, Vapaudenkatu 6	2	420
Kirkkokatu 7	1	92
Harrasteverstaas	1	148

KASVATUS JA PERHEASIAT
Varhaiskasvatus

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-299 960	-324 000	-300 000	-300 000	-300 000
Myyntituotot					
Maksutuotot	-241 155	-256 000	-280 000	-280 000	-280 000
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-240				
Tuet ja avustukset	-7 783				
Muut toimintatuotot	-11 466				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-560 604	-580 000	-580 000	-580 000	-580 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 126 219	1 292 650	1 295 880	1 255 472	1 261 774
Palkat ja palkkiot	890 457	995 577	1 022 770	990 877	995 880
Henkilösivukulut	260 545	297 073	273 110	264 595	265 894
Henkilökulujen oikaisuerät	-24 783				
Palvelujen ostot	117 268	113 900	145 563	145 563	145 563
Investointi					
Vuokrakulut	5 067	750	200	200	200
Aineet ja tarvikkeet	50 030	67 900	68 402	68 402	68 402
Ostot tilikauden aikana	50 030	67 900	68 402	68 402	68 402
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	240				
Muut toimintakulut	3 759	2 500			
Toimintakulut (ulkoiset)	1 302 583	1 477 700	1 510 045	1 469 637	1 475 939
Toimintakate 1 (ulkoinen)	741 979	897 700	930 045	889 637	895 939
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	482 708	431 855	443 851	443 851	443 851
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 224 688	1 329 555	1 373 896	1 333 488	1 339 790
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	389 441				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 614 129	1 329 555	1 373 896	1 333 488	1 339 790

KASVATUS JA PERHEASIAT

Nuorisotyö

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot	-68 144	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-161				
Tuet ja avustukset	-3 958		0		
Muut toimintatuotot	-114				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-72 377	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	451 209	438 960	422 410	410 767	412 419
Palkat ja palkkiot	349 880	337 396	333 400	324 215	325 580
Henkilösivukulut	101 813	101 564	89 010	86 552	86 839
Henkilökulujen oikaisuerät	-484				
Palvelujen ostot	120 559	142 260	143 121	143 121	143 121
Investointi	0				
Vuokrakulut	15 143	4 800	11 100	11 100	11 100
Aineet ja tarvikkeet	66 196	56 580	65 751	65 751	65 751
Ostot tilikauden aikana	66 196	56 580	65 751	65 751	65 751
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	807				
Muut toimintakulut	2 568	5 000	1 950	1 950	1 950
Toimintakulut (ulkoiset)	656 482	647 600	644 332	632 689	634 341
Toimintakate 1 (ulkoinen)	584 105	572 600	569 332	557 689	559 341
Toimintatuotot (sisäiset)	-2 076	-3 000			
Toimintakulut (sisäiset)	361 813	193 056	263 035	263 035	263 035
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	943 841	762 656	832 367	820 724	822 376
Poistot ja arvonalentumiset	12 264	5 200	9 860	9 860	9 860
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut	0				
Sisäiset vyörytyserät	304 641				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 260 746	767 856	842 227	830 584	832 236

KASVATUS JA PERHEASIAT

Rippikoulutyö

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-620				
Maksutuotot	-172 377	-170 000	-160 000	-160 000	-160 000
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-172 997	-170 000	-160 000	-160 000	-160 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	154 500	190 073	171 040	171 835	172 742
Palkat ja palkkiot	120 380	146 097	135 000	135 625	136 350
Henkilösivukulut	34 120	43 976	36 040	36 210	36 392
Henkilökulujen oikaisuerät					
Palvelujen ostot	296 734	304 400	290 900	290 900	290 900
Investointi					
Vuokrakulut	3 575				
Aineet ja tarvikkeet	49 129	31 257	33 765	33 765	33 765
Ostot tilikauden aikana	49 129	31 257	33 765	33 765	33 765
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	1 070				
Muut toimintakulut	2 916				
Toimintakulut (ulkoiset)	507 924	525 730	495 705	496 500	497 407
Toimintakate 1 (ulkoinen)	334 927	355 730	335 705	336 500	337 407
Toimintatuotot (sisäiset)	-45	-6 000			
Toimintakulut (sisäiset)	627 402	610 705	586 350	586 350	586 350
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	962 284	960 435	922 055	922 850	923 757
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	255 375				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 217 660	960 435	922 055	922 850	923 757

KASVATUS JA PERHEASIAT

Perheneuvonta

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-155 194	-155 000	-130 000	-130 000	-130 000
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-297				
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-155 491	-155 000	-130 000	-130 000	-130 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	329 854	341 110	338 790	340 489	342 156
Palkat ja palkkiot	258 917	263 674	267 400	268 737	270 074
Henkilösivukulut	76 152	77 436	71 390	71 752	72 082
Henkilökulujen oikaisuerät	-5 214				
Palvelujen ostot	21 423	21 000	21 704	25 250	25 250
Investointi					
Vuokrakulut	533	1 700			
Aineet ja tarvikkeet	2 731	5 890	5 960	6 850	6 850
Ostot tilikauden aikana	2 731	5 890	5 960	6 850	6 850
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	80				
Toimintakulut (ulkoiset)	354 621	369 700	366 454	372 589	374 256
Toimintakate 1 (ulkoinen)	199 130	214 700	236 454	242 589	244 256
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	31 660	19 899	28 635	28 635	28 635
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	230 790	234 599	265 089	271 224	272 891
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	90 275				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	321 065	234 599	265 089	271 224	272 891

KASVATUS JA PERHEASIAT

Yhteensä

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-455 154	-479 000	-430 000	-430 000	-430 000
Myyntituotot	-620				
Maksutuotot	-481 676	-501 000	-515 000	-515 000	-515 000
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-401				
Tuet ja avustukset	-12 037				
Muut toimintatuotot	-11 580				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-961 469	-980 000	-945 000	-945 000	-945 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	2 061 783	2 262 793	2 228 120	2 178 563	2 189 090
Palkat ja palkkiot	1 619 634	1 742 744	1 758 570	1 719 454	1 727 883
Henkilösivukulut	472 629	520 049	469 550	459 109	461 207
Henkilökulujen oikaisuerät	-30 480				
Palvelujen ostot	555 985	581 560	601 288	604 834	604 834
Investointi					
Vuokrakulut	24 317	7 250	11 300	11 300	11 300
Aineet ja tarvikkeet	168 086	161 627	173 878	174 768	174 768
Ostot tilikauden aikana	168 086	161 627	173 878	174 768	174 768
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	2 117				
Muut toimintakulut	9 323	7 500	1 950	1 950	1 950
Toimintakulut (ulkoiset)	2 821 610	3 020 730	3 016 536	2 971 415	2 981 942
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 860 141	2 040 730	2 071 536	2 026 415	2 036 942
Toimintatuotot (sisäiset)	-2 121	-9 000			
Toimintakulut (sisäiset)	1 503 583	1 255 515	1 321 871	1 321 871	1 321 871
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	3 361 603	3 287 245	3 393 407	3 348 286	3 358 813
Poistot ja arvonalentumiset	12 264	5 200	9 860	9 860	9 860
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	1 039 732				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	4 413 600	3 292 445	3 403 267	3 358 146	3 368 673

Diakonia ja sairaalasielunhoito

Diakonia ja sairaalasielunhoito**Toiminta-ajatus**

Jeesuksen esimerkkiä seuraten puolustamme heikkojen, sairaiden ja syrjäytymisuhan alla olevien oikeuksia sekä kannamme vastuuta luomakunnasta. Luomme lahtelaisille osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia. Näin tehdessämme vahvistamme ihmisen osallisuutta omaan elämäänsä. Hengellisenä yhteisönä kannustamme ihmisiä välittämään lähimmäisistä ja turvautumaan Jumalaan.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Diakonian ja sairaalasielunhoidon yksikössä toteutetaan yhteisen kirkkovaltuuston vahvistamaa strategiaa sekä painopistettä perustoimintoja toteuttaen sekä talousarviovuodelle asetettujen tavoitteiden avulla.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Lisäämme yksinäisten ikääntyvien osallisuutta
  - Vammaistyössä säilytetään henkilöstömuutoksissa työn jatkuvuus niin, että lahtelaisilla vammaistyön asiakkailla säilyy tasavertainen mahdollisuus osallisuuden kokemiseen seurakunnan yhteydessä.
  - Sairaalasielunhoidossa tuetaan yksinäisiä ikääntyviä sairaaloissa ja hoivayksiköissä sielunhoidollisten kohtaamisten kautta. Kohtaamisia toteuttavat sekä henkilöstö että vapaaehtoiset.
  - Takataskussa toteutetaan yhteisöllisyyttä lisääviä edullisia toimintoja, joiden avulla tuemme ikääntyvien vähävaraisten osallisuutta.
  - Marian Kammari, Missiokauppa ja Kirkon keskusteluapu luovat yksinäisille iäkkäille mielekkäitä ja toimintakykyä aktivoivia vapaaehtoistehtäviä.
  - Maahanmuuttaja- ja päihdetyössä kehitetään ja vahvistetaan toimintoja palvelemaan paremmin yksinäisiä ikääntyviä eri asiakasryhmissä.
2. Annamme tilaa monenlaisille äänille ja reagoimme niihin erilaisilla toimintatavoilla
  - Vammaistyöntekijät pitävät huolta tasavertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden toteutumisesta niin seurakunnassa kuin yhteiskunnassa. Tämä tapahtuu epäkohtiin puuttumalla ja niiden julki tuomisella.
  - Yhteiskunnallisessa työssä tuetaan yksinäisiä, lapsiperheitä, maahanmuuttajia, vähemmistöjä ja syrjittyjä. Tämä toteutuu vastaanotto- ja kotikäyntityössä sekä verkostoyhteistyönä. Työ painottuu vastaanotto- ja kotikäyntityössä Suomeen muuttaneisiin sekä juuri myönteisen oleskeluluvan saaneisiin. Vähemmistöjen ja syrjittyjen ääni kuullaan myös jumalanpalveluselämässä.
  - Vapaaehtoistyön koulutuksissa lisätään dialogista ja kokemuksellista työtettä. Mielenterveystyön retkipäiviä suunnataan tehokkaammin itsenäisesti asuvien mielenterveystuntoutujien pariin.
  - Sairaalasielunhoidossa edistetään monikulttuurisia toimintatapoja sairaaloissa ja hoivayksiköissä.

Diakonia ja sairaalasielunhoito

3. Vahvistamme yhteistyötä Lahden seurakuntayhtymässä
  - Yhteiskunnallisessa työssä lisätään eri vapaaehtoistoimijoiden välistä yhteistyötä sekä seurakuntayhtymässä että yhteistyötoimijoiden kanssa.
  - Vammaistyössä vahvistetaan yhteistyötä seurakuntien pappien, kanttoreiden, diakoniatyöntekijöiden ja lähetysseurakuntien kanssa vertaisryhmissä tapahtuvien vierailujen kautta.
  - Vapaaehtoistyössä selkiytetään ja vahvistetaan yhteistyötä sekä vastuita Marian Kammarin, surutyön ja Missiokaupan kokonaisuuden hoitamisessa.
  - Sairaalasielunhoidossa tehdään työtä tunnetummaksi sekä seurakuntayhtymässä että sopijaseurakunnissa.
4. Ympäristötavoite: Ostamme mahdollisimman vähän
  - Käytämme koko yksikössämme mahdollisimman paljon kierrätys- ja aiemmin hankittuja materiaaleja.
  - Suosimme yhteiskuljetuksia ja kimppakyytejä.

Toteutumisen mittaamistapa:

- Kaikkia edellä mainittuja tavoitteita arvioidaan tilastojen avulla sekä toimintakertomuksessa määrällisesti ja laadullisesti.

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Diakonian ja sairaalasielunhoidon yksikössä tapahtuu seuraavan kolmen vuoden aikana paljon henkilöstömuutoksia. Muutoksien keskellä tulee arvioida toimintoja ja niiden toimivuutta sekä turvata mahdollisimman laadukas toiminta tulevaisuudessa.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	16 hlöä	11,5 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	3 hlöä	2,32 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	7 hlöä	5,6 htv
Määräaikaiset työsopimussuhteiset työntekijät	2 hlöä	1,5 htv
Yhteensä	28 hlöä	20,92 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Vapaudenkatu 6:		
– Asiakaspalvelu- ja toimistotilat	2	366
– Marian Kammarin	1	195
Mariankatu 16	2	182

DIAKONIA JA SAIRAALASIELUNHOITO

Yhteinen diakoniatyö

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-11 332	-64 300	-61 000	-61 000	-61 000
Myyntituotot					
Maksutuotot	-288 942	-314 050	-345 500	-345 500	-345 500
Vuokratuotot	-116 770	-112 900	-116 900	-116 900	-116 900
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-56 697	-43 900	-44 000	-44 000	-44 000
Tuet ja avustukset	-97 784	-83 600	-83 500	-83 500	-83 500
Muut toimintatuotot	-9 518	-4 700	-5 800	-5 800	-5 800
Toimintatuotot (ulkoiset)	-581 042	-623 450	-656 700	-656 700	-656 700
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	780 216	814 730	826 680	830 991	835 072
Palkat ja palkkiot	617 189	627 465	652 670	655 881	659 092
Henkilösivukulut	180 624	187 265	174 010	175 110	175 980
Henkilökulujen oikaisuerät	-17 597				
Palvelujen ostot	182 979	186 820	199 700	201 800	201 800
Investointi					
Vuokrakulut	121 233	109 500	123 900	123 900	123 900
Aineet ja tarvikkeet	180 545	229 350	215 750	216 250	216 250
Ostot tilikauden aikana	180 545	229 350	215 750	216 250	216 250
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	140 360	151 000	145 500	145 500	145 500
Muut toimintakulut	21 838	650			
Toimintakulut (ulkoiset)	1 427 171	1 492 050	1 511 530	1 518 441	1 522 522
Toimintakate 1 (ulkoinen)	846 129	868 600	854 830	861 741	865 822
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	298 228	276 930	273 235	273 235	273 235
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 144 357	1 145 530	1 128 065	1 134 976	1 139 057
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	420 338				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 564 694	1 145 530	1 128 065	1 134 976	1 139 057

DIAKONIA JA SAIRAALASIELUNHOITO

Sairaalasielunhoito

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-35 062	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Myyntituotot					
Maksutuotot	-667				
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-883				
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-36 612	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	302 525	287 130	280 200	281 575	282 951
Palkat ja palkkiot	235 235	220 697	221 150	222 235	223 321
Henkilösivukulut	69 236	66 433	59 050	59 340	59 630
Henkilökulujen oikaisuerät	-1 946				
Palvelujen ostot	12 503	19 500	17 500	17 500	17 500
Investointi					
Vuokrakulut					
Aineet ja tarvikkeet	2 623	3 350	3 100	3 100	3 100
Ostot tilikauden aikana	2 623	3 350	3 100	3 100	3 100
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut					
Toimintakulut (ulkoiset)	317 651	309 980	300 800	302 175	303 551
Toimintakate 1 (ulkoinen)	281 038	274 980	265 800	267 175	268 551
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	4 468	3 540	3 540	3 540	3 540
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	285 507	278 520	269 340	270 715	272 091
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	77 003				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	362 509	278 520	269 340	270 715	272 091

DIAKONIA JA SAIRAALASIELUNHOITO

Missiokauppa

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot	-630	-500	-500	-500	-500
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-630	-500	-500	-500	-500
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	17 617	15 300	15 350	15 411	15 481
Palkat ja palkkiot	14 579	11 700	12 100	12 161	12 221
Henkilösivukulut	4 267	3 600	3 250	3 250	3 260
Henkilökulujen oikaisuerät	-1 229				
Palvelujen ostot	5 194	7 200	7 100	7 100	7 100
Investointi					
Vuokrakulut					
Aineet ja tarvikkeet	1 923	1 100	1 800	1 800	1 800
Ostot tilikauden aikana	1 923	1 100	1 800	1 800	1 800
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut					
Toimintakulut (ulkoiset)	24 734	23 600	24 250	24 311	24 381
Toimintakate 1 (ulkoinen)	24 104	23 100	23 750	23 811	23 881
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	7 739	6 712	8 520	8 520	8 520
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	31 843	29 812	32 270	32 331	32 401
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	6 946				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	38 788	29 812	32 270	32 331	32 401

DIAKONIA JA SAIRAALASIELUNHOITO

Yhteensä

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-46 394	-99 300	-96 000	-96 000	-96 000
Myyntituotot	0				
Maksutuotot	-290 240	-314 550	-346 000	-346 000	-346 000
Vuokratuotot	-116 770	-112 900	-116 900	-116 900	-116 900
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-57 579	-43 900	-44 000	-44 000	-44 000
Tuet ja avustukset	-97 784	-83 600	-83 500	-83 500	-83 500
Muut toimintatuotot	-9 518	-4 700	-5 800	-5 800	-5 800
Toimintatuotot (ulkoiset)	-618 285	-658 950	-692 200	-692 200	-692 200
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 100 357	1 117 160	1 122 230	1 127 977	1 133 503
Palkat ja palkkiot	867 002	859 862	885 920	890 277	894 633
Henkilösivukulut	254 127	257 298	236 310	237 700	238 870
Henkilökulujen oikaisuerät	-20 772				
Palvelujen ostot	200 677	213 520	224 300	226 400	226 400
Investointi					
Vuokrakulut	121 233	109 500	123 900	123 900	123 900
Aineet ja tarvikkeet	185 091	233 800	220 650	221 150	221 150
Ostot tilikauden aikana	185 091	233 800	220 650	221 150	221 150
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	140 360	151 000	145 500	145 500	145 500
Muut toimintakulut	21 838	650			
Toimintakulut (ulkoiset)	1 769 555	1 825 630	1 836 580	1 844 927	1 850 453
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 151 271	1 166 680	1 144 380	1 152 727	1 158 253
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	310 435	287 182	285 295	285 295	285 295
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 461 706	1 453 862	1 429 675	1 438 022	1 443 548
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	504 286				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 965 992	1 453 862	1 429 675	1 438 022	1 443 548

Leirikeskusyksikkö

Leirikeskusyksikkö

Toiminta-ajatus

Siikaniemen, Upilan ja Luomaniemen tehtävänä on tarjota leiri-, kokous- ja majoituspalveluja ensisijaisesti oman seurakuntayhtymän seurakunnille ja eri työmuodoille. Siikaniemi, Upila ja Luomaniemi tarjoavat matalankynnyksen mahdollisuuden seurakuntaelämään ja tukevat näin seurakuntayhtymän strategiassa esitettyä ydintehtävää. Rauhalliset puitteet tarjoavat erilaisen osallistumis- ja toimintamahdollisuuden seurakuntalaisille. Siikaniemi, Upila ja Luomaniemi toimivat avaran kristillisessä hengessä.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Leirikeskusyksikkö toimii avaran kristillisessä hengessä tarjoten virkistys- ja toimintamahdollisuuksia eri ryhmille ikään, sukupuoleen tai rotuun katsomatta. Asiakasryhmissämme on kristillinen kenttä edustettuina liberaaleista konservatiiveihin sekä myös ei-kristilliset toimijat. Kohtaamme kaikki asiakkaat Jumalan luomina arvokkaina yksilöinä.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Ulkoisten tulojen toteutuminen budjetin mukaan

Toteutumisen mittaamistapa:

- Talousarviovertailut, Isäntä- ja Prime-varausohjelman tilastot

2. Nostaa käyttöastetta

Toteutumisen mittaamistapa:

- Isäntä- ja Prime-varausohjelmistojen tilastot

3. Toiminnan tehostaminen niin, että jätteiden määrä ei kasva asiakasmäärän kasvaessa ja yhteistyö ympäristötoimijoiden kanssa

Toteutumisen mittaamistapa:

- Jätehuollon raportit. Jatketaan hyväksi koettua yhteistyötä Vesijärvisäätiön ja ympäristötoimikunnan kanssa.

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Siikaniemen kurssikeskuksen mahdollinen remontointi ja sen aiheuttama mahdollinen käyttökatko ja sen vaikutukset toimintamenoihin ja toimintatuloihin.

Leirikeskusyksikkö

Henkilöstö

Työsopimussuhteiset työntekijät	9 hlöä	8,5 htv
Määräaikaiset työsopimussuhteiset työntekijät	1 hlöä	1 htv
Yhteensä	10 hlöä	9,5 htv
Lisäksi tarvittaessa työhön kutsuttavia työntekijöitä		

Tilat

Tila	kpl	m ²
Siikaniemen kurssikeskus	1	3672
Siikaniemen rivitalo asunto 2, ”sviitti”	1	70
Upilan leirikeskus	1	1140
Luomaniemen toimintakeskus	1	2671
Arramaja	1	420

LEIRIKESKUSYKSIKKÖ

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-3 400	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Maksutuotot	-227 276	-218 500	-231 105	-231 105	-231 105
Vuokratuotot	-18 738	-13 500	-16 000	-16 000	-16 000
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-691				
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-250 105	-235 000	-250 105	-250 105	-250 105
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	542 515	496 490	529 190	531 828	534 487
Palkat ja palkkiot	423 478	381 628	417 670	419 758	421 847
Henkilösivukulut	123 731	114 862	111 520	112 070	112 640
Henkilökulujen oikaisuerät	-4 694				
Palvelujen ostot	24 546	18 190	17 350	17 350	17 350
Investointi					
Vuokrakulut	2 352	1 000	1 000	1 000	1 000
Aineet ja tarvikkeet	224 974	170 935	200 570	200 570	200 570
Ostot tilikauden aikana	224 974	170 935	200 570	200 570	200 570
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	1 571	600	750	750	750
Toimintakulut (ulkoiset)	795 958	687 215	748 860	751 498	754 157
Toimintakate 1 (ulkoinen)	545 853	452 215	498 755	501 393	504 052
Toimintatuotot (sisäiset)	-637 333	-782 500	-861 300	-861 300	-861 300
Toimintakulut (sisäiset)	42	322 085	362 545	362 545	362 545
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-91 437	-8 200		2 638	5 297
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	91 437				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)		-8 200		2 638	5 297

Muu yhteinen seurakuntatyö**Tehtävä**

Muu yhteinen seurakuntatyö sisältää

- jouluku-, kesä- ja syyskylät 18.000 €
- Jukolan viestin aikana järjestettävä metsäkirkko 3.800 €
- ympäristötoimikunta 14.100 €
- valmiustoimikunta 5.000 €
- yhtymän johtoryhmässä käsiteltävät avustukset seurakunnalliseen toimintaan 30.000 €
- Ojaniemen testamenttirahasto (tuotot 5.600 €, kulut 5.600 €)
- Missiokauppa on siirtynyt diakonian ja sairaalasielunhoidon yksikön alaisuuteen

Torikylät

Torille rakennettavien kylien tavoitteena on kokonaiskirkon strategian mukaisesti jalkautua ihmisten keskelle vahvistaen kirkon roolia ihmisten arjessa ja juhlassa. Painopisteenä on yhteisöllisyyden vahvistaminen ja rakentaminen Lahden kaupungissa etsien uusia toimintatapoja. Yhteisöllisyys rakentuu vahvan vuorovaikutuksen keskellä, jossa tullaan tutuiksi ja jossa erilaiset verkostot löytävät toisensa voimavaroina. Tavoite toteutuu vain pitkäjänteisessä prosessissa. Lahden seurakuntayhtymä ja Lahden kaupunki ovat sopineet viiden vuoden yhteistyösopimuksen kylien toteuttamiseksi.

Ympäristötoimikunta

Tavoitteena on uusia ympäristödiplomi, osallistua Kirkon ympäristöpäivän järjestämiseen 4.–6.9.2018 Lahdessa, sekä edelleen ottaa ympäristöasiat huomioon yhtymän päätöksenteon kaikilla tasoilla.

Valmiustoimikunta

Tavoitteena on HeHu-ryhmien täydentäminen ja valmiuden ylläpitäminen, VirVe-puhelimien hankinta, sekä toimiminen ympäristödiplomin mukaisesti.

MUU YHTEINEN SEURAKUNTATYÖ

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot	-1 115	-10 000			
Maksutuotot					
Vuokratuotot	-5 330	-5 600	-5 600	-5 600	-5 600
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-6 445	-15 600	-5 600	-5 600	-5 600
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-199 166	28 800			
Palkat ja palkkiot	-151 987	28 800			
Henkilösivukulut	-51 277				
Henkilökulujen oikaisuerät	4 098				
Palvelujen ostot	104 373	41 100	41 500	41 500	41 500
Investointi					
Vuokrakulut	5 248	5 900	3 700	2 900	2 900
Aineet ja tarvikkeet	3 514	9 300			
Ostot tilikauden aikana	3 514	9 300			
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	26 849	32 100	31 300	32 100	32 100
Muut toimintakulut	2 231				
Toimintakulut (ulkoiset)	-56 950	117 200	76 500	76 500	76 500
Toimintakate 1 (ulkoinen)	-63 396	101 600	70 900	70 900	70 900
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	1 358				
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-62 038	101 600	70 900	70 900	70 900
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	-12 126				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	-74 164	101 600	70 900	70 900	70 900

YHTEISET TYÖMUODOT

Yhteensä

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset	-501 548	-578 300	-526 000	-526 000	-526 000
Myyntituotot	-5 135	-13 000	-3 000	-3 000	-3 000
Maksutuotot	-1 030 819	-1 060 750	-1 126 505	-1 126 505	-1 126 505
Vuokratuotot	-140 838	-132 000	-138 500	-138 500	-138 500
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-57 981	-43 900	-44 000	-44 000	-44 000
Tuet ja avustukset	-110 719	-83 600	-83 500	-83 500	-83 500
Muut toimintatuotot	-21 098	-4 700	-5 800	-5 800	-5 800
Toimintatuotot (ulkoiset)	-1 868 138	-1 916 250	-1 927 305	-1 927 305	-1 927 305
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	3 759 557	4 150 942	4 117 470	4 080 108	4 114 540
Palkat ja palkkiot	2 954 521	3 204 975	3 249 960	3 220 289	3 247 573
Henkilösivukulut	856 892	945 967	867 510	859 819	866 967
Henkilökulujen oikaisuerät	-51 856				
Palvelujen ostot	1 228 419	1 213 350	1 235 768	1 241 414	1 241 414
Investointi	0				
Vuokratulut	155 505	125 850	142 300	141 500	141 500
Aineet ja tarvikkeet	598 874	592 862	613 148	614 538	614 538
Ostot tilikauden aikana	598 874	592 862	613 148	614 538	614 538
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset	173 448	187 300	181 000	181 800	181 800
Muut toimintakulut	34 974	8 750	2 700	2 700	2 700
Toimintakulut (ulkoiset)	5 950 777	6 279 054	6 292 386	6 262 060	6 296 492
Toimintakate 1 (ulkoinen)	4 082 639	4 362 804	4 365 081	4 334 755	4 369 187
Toimintatuotot (sisäiset)	-692 092	-842 500	-912 300	-912 300	-912 300
Toimintakulut (sisäiset)	1 827 821	1 877 066	1 981 795	1 981 795	1 981 795
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	5 218 368	5 397 370	5 434 576	5 404 250	5 438 682
Poistot ja arvonalentumiset	12 264	5 200	9 860	9 860	9 860
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	1 750 598				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	6 981 230	5 402 570	5 444 436	5 414 110	5 448 542

Hautaustoimi/
Hautausmaahallinto ja varsinainen hautaustoimi

Hautaustoimi/ Hautausmaahallinto ja varsinainen hautaustoimi

Toiminta-ajatus

Hautaustoimen toiminta-ajatuksena on hoitaa hautaamiseen liittyvät tehtävät, siunaustilaisuuksien puitteiden järjestelyt ja omaisten palvelu hautausasioissa sekä hautausmaiden ylläpito, hoito ja kehittäminen. Hautaustoimea hoidetaan hautaustoimilain, kirkkolain ja -järjestyksen mukaan sekä noudattaen hautaustoimen ohjesääntöä ja hautausmaiden käyttösuunnitelmia.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Hautaustoimessa toimitaan Lahden seurakuntayhtymän strategian mukaan tärkeimpinä toimintatapoina toiminnan kehittäminen ja resurssien tehokas käyttäminen.

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
  - painopiste huomioidaan hautaustoimessa kehittämällä omaisille annettavaa informaatiota niin, että he ymmärtävät ohjeet ja rajoitukset sekä kokevat niiden edistävän tasapuolista kohtelua
- Hautaustoimen oma painopiste:
  - kiinteistötoimen kanssa yhteistyössä perustettavan Nastola-tiimin työskentelyn edistäminen

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Nastola-tiimin toiminnan kehittäminen
  - hautausmaan ja kiinteistöjen ympäristönhoito- ja vahtimestaritehtävien hoitaminen yhteistyönä

Toteutumisen mittaamistapa:

- toiminnan järjestäminen siten, että tehtävät tulevat hoidetuksi

2. Uurnahautojen kaivuun tehostaminen
  - tutkitaan ja testataan vaihtoehtoja koneellistaa tai muuten tehostaa uurnahautojen kaivuuta

Toteutumisen mittaamistapa:

- hankkeen eteneminen

3. Ympäristötavoite: Paristokynttilöiden keräyksen järjestäminen hautausmailla

Toteutumisen mittaamistapa:

- paristokynttilöitä ei enää löydy seka- eikä energijäteastioista

Hautaustoimi/
Haudausmaahallinto ja varsinainen hautaustoimi

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Haudankaivuuopimuksen päättymisen saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia. Usean työntekijän eläköityminen lähivuosina mahdollistaa kustannusten pienentämisen järjestelemällä työt uudelleen.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	2 hlöä	2 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	22 hlöä	22 htv
Yhteensä	24 hlöä	24 htv
Lisäksi tarvittaessa työhön kutsuttavia henkilöitä		

Tilat

Tila	kpl	m ²
Toimistotilat	1	28

HAUTAUSTOIMI
Hautausmaahallinto

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Vuokratuotot					
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-234				
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-234				
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	88 819	93 120	87 420	87 840	88 270
Palkat ja palkkiot	68 612	71 568	68 990	69 330	69 670
Henkilösivukulut	20 207	21 552	18 430	18 510	18 600
Henkilökulujen oikaisuerät					
Palvelujen ostot	9 186	9 000	10 380	10 380	10 380
Investointi					
Vuokrakulut	6 693	2 000	6 000	6 000	6 000
Aineet ja tarvikkeet	881	1 850	1 000	1 000	1 000
Ostot tilikauden aikana	881	1 850	1 000	1 000	1 000
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	919	800	800	800	800
Toimintakulut (ulkoiset)	106 498	106 770	105 600	106 020	106 450
Toimintakate 1 (ulkoinen)	106 264	106 770	105 600	106 020	106 450
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	13 508	10 994	12 317	12 317	12 317
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	119 771	117 764	117 917	118 337	118 767
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	-4 666				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	115 106	117 764	117 917	118 337	118 767

HAUTAUSTOIMI

Varsinainen hautaus toimi

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot	-177 491	-194 000	-194 000	-194 000	-194 000
Vuokratuotot	-24				
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-593				
Muut toimintatuotot					
Toimintatuotot (ulkoiset)	-178 109	-194 000	-194 000	-194 000	-194 000
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	344 412	350 780	290 330	291 771	293 232
Palkat ja palkkiot	268 012	269 345	229 150	230 291	231 432
Henkilösivukulut	78 851	81 435	61 180	61 480	61 800
Henkilökulujen oikaisuerät	-2 451				
Palvelujen ostot	132 960	178 450	181 650	181 650	181 650
Investointi					
Vuokrakulut	92				
Aineet ja tarvikkeet	16 806	50 530	43 880	43 880	43 880
Ostot tilikauden aikana	16 806	50 530	43 880	43 880	43 880
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	11 533	600	600	600	600
Toimintakulut (ulkoiset)	505 803	580 360	516 460	517 901	519 362
Toimintakate 1 (ulkoinen)	327 694	386 360	322 460	323 901	325 362
Toimintatuotot (sisäiset)					
Toimintakulut (sisäiset)	26				
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	327 720	386 360	322 460	323 901	325 362
Poistot ja arvonalentumiset	20 790	650			
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	146 340				
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	494 851	387 010	322 460	323 901	325 362

Hautausmaakiinteistöt

Hautausmaakiinteistöt**Toiminta-ajatus**

Toiminta-ajatuksena on hautausmaiden ja rakennusten ylläpito ja suunnitelmallinen korjausrakentaminen.

Hautausmaakiinteistöjen tehtäväalueeseen kuuluu hautausmaiden perustaminen, rakentaminen, peruskorjaukset, yleishoito ja ylläpitotyöt. Tehtäväalueeseen kuuluu myös hautaukseen kuuluvien rakennusten kuten krematorion, vainajien säilytystilojen, hautausmaiden huoltorakennusten ja sosiaalityötilojen ylläpitotyöt, rakennusten rakentaminen ja peruskorjaukset. Sankarihautausmaiden ja muiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen hoidosta aiheutuneet kustannukset kuuluvat myös hautausmaakiinteistöihin.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Hautausmaakiinteistöjen tehtäväalueeseen kuuluvan toiminnan toteuttamisessa huomioidaan Lahden seurakuntayhtymän strategia ja painopiste.

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
  - painopiste huomioidaan hautaustoimessa tehostamalla yhteistyötä muiden työmuotojen ja seurakuntien kanssa
- Työmuodon omat painopisteet:
  - hautaustoimen kalusteiden ja hautausmaatekniikan kunnostaminen
  - Mustankallion hautausmaan uuden huoltorakennuksen suunnittelu

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Nastolan hautausmaan huoltoalueiden ja hautausmaatekniikan kunnostaminen
Mm. varastoalueen kunnostus ja kastelujärjestelmän laajentaminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- hankkeen eteneminen

2. Hautausmaiden kalusteiden kohentaminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- yleisnäkymän kohentaminen

3. Mustankallion hautausmaan uuden huoltorakennuksen suunnittelu

Toteutumisen mittaamistapa:

- hankkeen eteneminen

Hautausmaakiinteistöt

---

4. Ympäristötavoite: Pienkoneiden käyttöiän pidentäminen huoltoa tehostamalla ja isomman kaluston hankinta käytettynä mahdollisuuksien mukaan

Toteutumisen mittaamistapa:

- kone- ja laiteinvestointisumman väheneminen

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Hautaustoimen ja kiinteistötoimen yhteistyön kehittäminen mm. hankintojen kilpailutuksessa sekä työkoneiden hankinnassa ja käytössä säästää hankintakustannuksia. Hautausmaiden huoltorakennusten huono kunto ja puistovalaisimien vaihtotarve lisäävät kustannuksia. Myös Nastolan hautausmaa-alueiden kunnostaminen aiheuttaa lisäkustannuksia.

Tilat

Tila	kpl	m ²
Hautausmaat	5	669 494
Rakennukset	17	3 551

HAUTAUSMAAKIINTEISTÖT

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot	-528 800	-597 000	-632 700	-632 700	-632 700
Vuokratuotot	-2 151				
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	-4 500				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-535 451	-597 000	-632 700	-632 700	-632 700
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	812 061	809 750	764 790	768 588	772 416
Palkat ja palkkiot	635 050	621 974	603 610	606 628	609 646
Henkilösivukulut	186 815	187 776	161 180	161 960	162 770
Henkilökulujen oikaisuerät	-9 804				
Palvelujen ostot	140 835	164 200	175 900	175 900	175 900
Investointi	0				
Vuokrakulut	262 194	324 300	357 000	357 000	357 000
Aineet ja tarvikkeet	219 254	215 050	218 150	218 150	218 150
Ostot tilikauden aikana	219 254	215 050	218 150	218 150	218 150
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	9 067	4 100	7 000	7 000	7 000
Toimintakulut (ulkoiset)	1 443 411	1 517 400	1 522 840	1 526 638	1 530 466
Toimintakate 1 (ulkoinen)	907 960	920 400	890 140	893 938	897 766
Toimintatuotot (sisäiset)	-27 626	-11 000	-14 000	-14 000	-14 000
Toimintakulut (sisäiset)	12 474	1 800	1 800	1 800	1 800
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	892 808	911 200	877 940	881 738	885 566
Poistot ja arvonalentumiset	263 906	295 470	249 020	249 020	249 020
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	354 540				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	1 511 254	1 206 670	1 126 960	1 130 758	1 134 586

HAUTAUSTOIMI

Yhteensä

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot					
Maksutuotot	-706 291	-791 000	-826 700	-826 700	-826 700
Vuokratuotot	-2 175				
Metsätalouden tuotot					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-828				
Muut toimintatuotot	-4 500				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-713 794	-791 000	-826 700	-826 700	-826 700
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 245 292	1 253 650	1 142 540	1 148 199	1 153 918
Palkat ja palkkiot	971 674	962 887	901 750	906 249	910 748
Henkilösivukulut	285 873	290 763	240 790	241 950	243 170
Henkilökulujen oikaisuerät	-12 255				
Palvelujen ostot	282 982	351 650	367 930	367 930	367 930
Investointi					
Vuokrakulut	268 978	326 300	363 000	363 000	363 000
Aineet ja tarvikkeet	236 941	267 430	263 030	263 030	263 030
Ostot tilikauden aikana	236 941	267 430	263 030	263 030	263 030
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	21 519	5 500	8 400	8 400	8 400
Toimintakulut (ulkoiset)	2 055 712	2 204 530	2 144 900	2 150 559	2 156 278
Toimintakate 1 (ulkoinen)	1 341 918	1 413 530	1 318 200	1 323 859	1 329 578
Toimintatuotot (sisäiset)	-27 626	-11 000	-14 000	-14 000	-14 000
Toimintakulut (sisäiset)	26 007	12 794	14 117	14 117	14 117
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	1 340 300	1 415 324	1 318 317	1 323 976	1 329 695
Poistot ja arvonalentumiset	284 696	296 120	249 020	249 020	249 020
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	496 214				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	2 121 210	1 711 444	1 567 337	1 572 996	1 578 715

Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimi**Toiminta-ajatus**

Kiinteistötoimen tehtävänä on luoda ja ylläpitää tarkoituksenmukaiset puitteet jumalanpalveluselämälle ja seurakuntatyölle. Kiinteistötoimi vastaa omistajan edustajana Lahden seurakuntayhtymän kiinteistöomaisuuden säilymisestä ja kunnossapidosta, kiinteistöjen tuottavuudesta ja tilojen tehokkaasta käytöstä sekä vahtimestari-, suntio-, ja ruokahuoltopalvelusta.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

Tarjoamme apuamme ja osaamistamme seurakuntayhtymän ja seurakuntien tapahtumien järjestelyihin ja olemme aktiivisesti mukana mahdollistamassa ja kehittämässä toimintaa.

- Vastakkainasettelusta sovinnon rakentamiseen
  - Lisäämme yhteistyötä ja keskusteluja seurakuntien ja työmuotojen kanssa, jotta voimme kehittää seurakuntayhtymän kiinteistöjä siten, että ne tukevat ja mahdollistavat kustannustehokkaasti monipuolista toimintaa nyt ja tulevaisuudessa.
- Työmuodon oma painopiste:
  - Jatkamme toimintatapojemme kehittämistä joustaviksi ja monipuolisiksi ja hyödynnämme sähköisten järjestelmien tuomia mahdollisuuksia tehokkaammin.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Liipolan seurakuntakeskuksen peruskorjaushankkeen toteuttaminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- Peruskorjauksen suunnittelun valmistumien
- Hankkeen kustannusarvion ja aikataulun toteutuminen suunnitellusti

2. Nastolan kirkon korjausten suunnittelu

Toteutumisen mittaamistapa:

- Nastolan kirkon rakennushistoriallisen selvityksen ja korjaussuunnitelman valmistuminen
- Urakka-aikataulun valmistuminen

3. Sähköisten kiinteistötietojärjestelmien käytön lisääminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- Vuokralaskutuksen ja seuraamisen toteutuminen

4. Ympäristötavoite: Energiatehokkuuden lisääminen

Toteutumisen mittaamistapa:

- Energian kulutuksen seuranta

Kiinteistötoimi

Olellaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Seurakuntien tiloja kehitetään palvelemaan entistä monipuolisemmin eri käyttötarkoituksissa. Seurakunnan tilatehokkuuden kehittäminen jatkuu edelleen. Liipolan seurakuntakeskuksen peruskorjaushanke, Ristinkirkon sisä- ja ulkopuoliset remontit sekä pysäköintialueen kehittäminen etenevät. Siikaniemen kurssikeskuksessa tehdään laajoja perusparannustöitä. Nastolan kirkon ulkopuolen perusparannustyöt käynnistyvät.

Henkilöstö

Vakinaiset viranhaltijat	3 hlöä	3,0 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	29 hlöä	25,6 htv
Määräaikaiset työsopimussuhteiset työntekijät	11 hlöä	2,5 htv
Yhteensä	43 hlöä	31,2 htv

Tilat

Tila	kpl	m ²
Kappelit	4	1 279
Kirkot	6	10 713
Seurakuntakodit/-keskukset	11	5 781
Toimistotilat	4	9 235
Leiri- ja kurssikeskukset, partiomajat	6	10 694
Levon kasvihuone	1	1 490
Asuintalot	4	1 359
Muut rakennukset (KK7, Aliranta)	2	960
Muut tilat: autohalli ja -kannet	1	3 214
Kerhohuoneet (Tonttila, Saksala, Bedanpirtti/ Missiokauppa, Puutarhanrinne, Karisma)	5	669
Harrasteverstas	1	148
Asunnot, rahasto ja tukirahasto	81	4 589
Kiinteistötoimiston henkilöstötilat		
Toimistotila/huone	2	66
Asunto Oy Lahden Mariankatu 16, liiketilat	2	698
Nikkilän seurakuntakoti	1	302
Kiinteistö Oy Tenavahansa, Tonttilan kerhotila	1	166
As Oy Puutarharinne, kudonta-asema	1	81
As Oy Sutionmäki, Saratie 5 as 1 huoneisto	1	106
Asunto Oy Anttilanmäki ja Anttilanrinne		
kerrostalon huoneisto-osakkeet yht.	36	asuntoa
Levon kasvihuone	1	1 490

KIINTEISTÖTOIMI

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot					
Korvaukset					
Myyntituotot			-500	-2 000	
Maksutuotot	-162 966	-51 700	-32 200	-32 200	-32 200
Vuokratuotot	-878 490	-988 780	-990 780	-953 880	-937 580
Metsätalouden tuotot	-67 433	-4 000	-21 000	-4 000	-4 000
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	-5 777				
Muut toimintatuotot	-161 898				
Toimintatuotot (ulkoiset)	-1 276 564	-1 044 480	-1 044 480	-992 080	-973 780
Toimintakulut					
Valmisteverastojen muutos					
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	1 324 979	1 266 025	1 189 145	1 192 815	1 196 140
Palkat ja palkkiot	1 032 436	972 338	938 138	941 808	945 133
Henkilösivukulut	301 257	293 687	251 007	251 007	251 007
Henkilökulujen oikaisuerät	-8 714				
Palvelujen ostot	959 592	821 750	898 040	905 700	876 200
Investointi					
Vuokrakulut	597 123	558 010	541 460	534 210	529 110
Aineet ja tarvikkeet	1 021 970	994 410	983 690	990 240	965 090
Ostot tilikauden aikana	1 015 234	994 410	983 690	990 240	965 090
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	6 736				
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	262 479	285 340	287 250	287 250	286 750
Toimintakulut (ulkoiset)	4 166 144	3 925 535	3 899 585	3 910 215	3 853 290
Toimintakate 1 (ulkoinen)	2 889 580	2 881 055	2 855 105	2 918 135	2 879 510
Toimintatuotot (sisäiset)	-4 467 242	-3 974 417	-4 039 266	-4 039 266	-4 039 266
Toimintakulut (sisäiset)	55 911	16 550	24 050	24 050	24 050
Toimintakate 2 (ulkoinen ja sisäinen)	-1 521 750	-1 076 812	-1 160 111	-1 097 081	-1 135 706
Poistot ja arvonalentumiset	1 356 127	1 340 180	1 484 390	1 484 390	1 484 390
Laskennalliset erät					
Sisäiset korkokulut					
Sisäiset vyörytyserät	109 667				
Työalakate (ulkoiset ja sisäiset)	-55 956	263 368	324 279	387 309	348 684

4 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulot riittävät kattamaan toiminnan menot, rahoitusmenot, poistot ja arvonalentumiset. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

4.1 Tuloslaskelman rakenne ja sitovuus

Tuloslaskelmasta esitetään kaksi versiota: virallinen ulkoinen tuloslaskelma ja laskelma, joka sisältää lisäksi sisäiset ja laskennalliset erät.

Tuloslaskelmaosassa toimintakate sitoo yhteistä kirkkoneuvostoa. Talousarvion toimintakate on 16.935.017 euroa.

4.2. Vuosikate

Vuosikate on keskeinen luku talousarviossa. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Talous on tasapainossa, kun vuosikate riittää investointeihin ja vieraan pääoman vuosittaiseen takaisinmaksuun.

Vuoden 2018 talousarvion vuosikate on 2.312.475 euroa ja poistot 1.898.260 euroa. Investoinnit ovat 2.400.000 euroa ja arvioidut myynnit 200.000 euroa. Lainojen lyhennykset ovat 652.000 euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa tulorahoituksella (=vuosikate) ei kateta investointimenoja ja lainanlyhennyksiä.

4.3 Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on 414.215 euroa ja ylijäämä poistoerokirjauksen jälkeen 492.468 euroa talousarviovuonna 2018.

TULOSLASKELMA, ulkoiset

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot	-4 752 627,26	-4 590 469,00	-4 669 034,00	-4 616 634,00	-4 598 334,00
Korvaukset	-641 351,42	-780 739,00	-754 409,00	-754 409,00	-754 409,00
Myyntituotot	-85 723,57	-106 400,00	-89 900,00	-91 400,00	-89 400,00
Maksutuotot	-2 209 123,43	-2 237 850,00	-2 331 295,00	-2 331 295,00	-2 331 295,00
Vuokratuotot	-1 104 678,88	-1 203 580,00	-1 202 780,00	-1 165 880,00	-1 149 580,00
Metsätalouden tuotot	-67 432,74	-4 000,00	-21 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-152 345,37	-81 300,00	-86 600,00	-86 600,00	-86 600,00
Tuet ja avustukset	-204 128,94	-160 300,00	-162 150,00	-162 150,00	-162 150,00
Muut toimintatuotot	-287 842,91	-16 300,00	-20 900,00	-20 900,00	-20 900,00
Toimintakulut	21 854 847,86	21 930 249,00	21 604 051,00	21 568 196,44	21 578 050,78
Henkilöstökulut	13 038 628,12	13 301 309,00	12 803 915,00	12 791 464,44	12 861 268,78
Palkat ja palkkiot	10 204 152,53	10 246 886,00	10 117 988,00	10 109 488,44	10 167 064,78
Henkilösivukulut	2 962 312,45	3 054 423,00	2 685 927,00	2 681 976,00	2 694 204,00
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-127 836,86				
Palvelujen ostot	3 802 446,50	3 712 656,00	3 835 598,00	3 811 604,00	3 782 404,00
Vuokratulut	1 165 100,35	1 117 310,00	1 167 800,00	1 159 750,00	1 154 650,00
Aineet ja tarvikkeet	2 423 178,70	2 428 042,00	2 452 318,00	2 460 158,00	2 435 008,00
Ostot tilikauden aikana	2 416 442,43	2 428 042,00	2 452 318,00	2 460 158,00	2 435 008,00
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	6 736,27				
Annetut avustukset	1 052 106,68	1 047 752,00	1 021 460,00	1 022 260,00	1 022 260,00
Muut toimintakulut	373 387,51	323 180,00	322 960,00	322 960,00	322 460,00
TOIMINTAKATE	17 102 220,60	17 339 780,00	16 935 017,00	16 951 562,44	16 979 716,78
Verotulot ja valtionrahoitus	-21 505 547,27	-21 020 000,00	-20 822 492,00	-20 922 492,00	-21 022 492,00
Kirkollisverotulot	-18 845 608,62	-18 700 000,00	-18 500 000,00	-18 600 000,00	-18 700 000,00
Osuus yhteisöveron tuotoista	-2 659 938,65	-2 320 000,00	-2 322 492,00	-2 322 492,00	-2 322 492,00
Verotuskulut	303 645,76	305 000,00	285 000,00	280 000,00	275 000,00
Keskusrahastomaksut	1 761 912,00	1 742 000,00	1 890 000,00	1 850 000,00	1 860 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-832 024,41	-194 000,00	-600 000,00	-499 000,00	-519 000,00
Korkotuotot	-116 445,00	-105 000,00	-100 000,00	-95 000,00	-100 000,00
Muut rahoitustuotot	-1 087 672,12	-396 000,00	-830 000,00	-630 000,00	-640 000,00
Arvon muutokset sijoituksista	-197 203,52				
Korkokulut	107 913,76	37 000,00	30 000,00	26 000,00	21 000,00
Muut rahoituskulut	461 382,47	270 000,00	300 000,00	200 000,00	200 000,00
VUOSIKATE	-3 169 793,32	-1 827 220,00	-2 312 475,00	-2 339 929,56	-2 426 775,22
Poistot ja arvonalentumiset	1 661 585,40	1 775 740,00	1 898 260,00	1 898 260,00	1 898 260,00
Suunnitelman mukaiset poistot	1 661 585,40	1 775 740,00	1 898 260,00	1 898 260,00	1 898 260,00
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot					
Tuotot	-785 537,22				
Kulut	619 460,66				
Siirrot rahastosta/rahastoon	166 076,56				
TILIKAUDEN TULOS	-1 508 207,92	-51 480,00	-414 215,00	-441 669,56	-528 515,22
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-80 319,64	-78 253,00	-78 253,00	-78 253,00	-78 253,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 588 527,56	-129 733,00	-492 468,00	-519 922,56	-606 768,22

TUOSLASKELMA, ulkoiset ja sisäiset

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot	-10 045 709,37	-9 530 238,00	-9 740 051,00	-9 687 651,00	-9 669 351,00
Korvaukset	-641 351,42	-780 739,00	-754 409,00	-754 409,00	-754 409,00
Myyntituotot	-85 723,57	-106 400,00	-89 900,00	-91 400,00	-89 400,00
Maksutuotot	-2 209 123,43	-2 237 850,00	-2 331 295,00	-2 331 295,00	-2 331 295,00
Vuokratuotot	-1 104 678,88	-1 203 580,00	-1 202 780,00	-1 165 880,00	-1 149 580,00
Metsätalouden tuotot	-67 432,74	-4 000,00	-21 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-152 345,37	-81 300,00	-86 600,00	-86 600,00	-86 600,00
Tuet ja avustukset	-204 128,94	-160 300,00	-162 150,00	-162 150,00	-162 150,00
Muut toimintatuotot	-287 842,91	-16 300,00	-20 900,00	-20 900,00	-20 900,00
Sisäiset tuotot	-5 293 082,11	-4 939 769,00	-5 071 017,00	-5 071 017,00	-5 071 017,00
Toimintakulut	27 147 929,97	26 870 018,00	26 675 068,00	26 639 213,44	26 649 067,78
Henkilöstökulut	13 038 628,12	13 301 309,00	12 803 915,00	12 791 464,44	12 861 268,78
Palkat ja palkkiot	10 204 152,53	10 246 886,00	10 117 988,00	10 109 488,44	10 167 064,78
Henkilösivukulut	2 962 312,45	3 054 423,00	2 685 927,00	2 681 976,00	2 694 204,00
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-127 836,86				
Palvelujen ostot	3 802 446,50	3 712 656,00	3 835 598,00	3 811 604,00	3 782 404,00
Palvelun ostot - sisäiset	866 348,07	965 352,00	1 031 751,00	1 031 751,00	1 031 751,00
Vuokratulut	1 165 100,35	1 117 310,00	1 167 800,00	1 159 750,00	1 154 650,00
Sisäiset vuokratulut	4 426 734,04	3 974 417,00	4 039 266,00	4 039 266,00	4 039 266,00
Aineet ja tarvikkeet	2 423 178,70	2 428 042,00	2 452 318,00	2 460 158,00	2 435 008,00
Ostot tilikauden aikana	2 416 442,43	2 428 042,00	2 452 318,00	2 460 158,00	2 435 008,00
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	6 736,27				
Annetut avustukset	1 052 106,68	1 047 752,00	1 021 460,00	1 022 260,00	1 022 260,00
Muut toimintakulut	373 387,51	323 180,00	322 960,00	322 960,00	322 460,00
TOIMINTAKATE	17 102 220,60	17 339 780,00	16 935 017,00	16 951 562,44	16 979 716,78
Verotulot ja valtionrahoitus	-21 505 547,27	-21 020 000,00	-20 822 492,00	-20 922 492,00	-21 022 492,00
Kirkollisverotulot	-18 845 608,62	-18 700 000,00	-18 500 000,00	-18 600 000,00	-18 700 000,00
Osuus yhteisöveron tuotoista	-2 659 938,65	-2 320 000,00	-2 322 492,00	-2 322 492,00	-2 322 492,00
Verotuskulut	303 645,76	305 000,00	285 000,00	280 000,00	275 000,00
Keskusrahastomaksut	1 761 912,00	1 742 000,00	1 890 000,00	1 850 000,00	1 860 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-832 024,41	-194 000,00	-600 000,00	-499 000,00	-519 000,00
Korkotuotot	-116 445,00	-105 000,00	-100 000,00	-95 000,00	-100 000,00
Muut rahoitustuotot	-1 087 672,12	-396 000,00	-830 000,00	-630 000,00	-640 000,00
Arvon muutokset sijoituksista	-197 203,52				
Korkokulut	107 913,76	37 000,00	30 000,00	26 000,00	21 000,00
Muut rahoituskulut	461 382,47	270 000,00	300 000,00	200 000,00	200 000,00
VUOSIKATE	-3 169 793,32	-1 827 220,00	-2 312 475,00	-2 339 929,56	-2 426 775,22
Poistot ja arvonalentumiset	1 661 585,40	1 775 740,00	1 898 260,00	1 898 260,00	1 898 260,00
Suunnitelman mukaiset poistot	1 661 585,40	1 775 740,00	1 898 260,00	1 898 260,00	1 898 260,00
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot					
Tuotot	-785 537,22				
Kulut	619 460,66				
Siirrot rahastosta/rahastoon	166 076,56				
TILIKAUDEN TULOS	-1 508 207,92	-51 480,00	-414 215,00	-441 669,56	-528 515,22
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-80 319,64	-78 253,00	-78 253,00	-78 253,00	-78 253,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 588 527,56	-129 733,00	-492 468,00	-519 922,56	-606 768,22

5 INVESTOINTIOSA

Investointiosaan kirjataan määrärahat taseen pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä sijoitusten hankintamenoihin. Seurakuntayhtymän aktivointiraja koneiden ja kaluston osalta on 5.000 euroa ja muiden investointien osalta 10.000 euroa.

5.1 Investointiosan rakenne ja sitovuus

Investointiosassa yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot investointihankkeille.

Investointiosa sitoo yhteistä kirkkoneuvostoa siten, että investointeihin varattua määrärahaa ei uudis- ja korjausrakentamisten osalta voi ylittää hankekohtaisesti eikä muilta osin kokonaisrahoituksen osalta.

Investointisuunnitelma 2018–2019

Investointisuunnitelma 2018–2020**Aloitettut/ keskeneräiset investointikohteet**

Seuraavia investointikohteita varten on myönnetty määräraha jo aikaisemmassa talousarviossa ja kohteen toteuttaminen on joko alkanut tai alkamassa (numerointi kohteiden alussa viittaa investointisuunnitelmataulukkoon).

1. Ristinkirkon kunnostustöitä

Maanvastaisten seinien vesieristykset on uusittava. Kirkon ilmanvaihtolaitteistoon lisätään lämmön talteenotto. Kirkon viemärit ja vesijohdot tulee uusittavaksi vuosina 2018–2020. Kirkon ikkunoista osa on harmaantunut, joten ikkunat on vaihdettava. Kellotapulien betonipaikkauksia on tehtävä.

2. Kiinteistöautomaatiikan uusiminen

Seurakuntayhtymän kiinteistöissä on käytössä kiinteistöautomaatiikka. Automaatiikka on vanhentunut ja ohjelmaa ei saada enää kaikilta osin toimimaan eikä rikkoutuneita komponentteja uusittua. Kiinteistöautomaatiikan avulla hoidetaan talotekniikkaa sekä lämmön ja ilmanvaihdon toimintaa, joilla on suora vaikutus energian säästöön ja terveelliseen ilmaan. Automaatiikan uusiminen on aloitettu niistä kiinteistöistä, joissa tekniikka ei enää toimi. Rahavaraus on 30.000 euroa vuodelle 2018 ja 50.000 vuosille 2019 ja 2020.

3. Jalkarannan seurakuntakodin peruskorjaus

Jalkarannan seurakuntakodin peruskorjaus valmistui kesällä 2017. Vuoden 2018 rahavarauksella maksetaan pois maanrakennusurakan viimeinen maksuerä, kun kasvunlähtötarkastus on tehty ja tehdään viimeiset täydentävät korjaukset ja kalustehankinnat.

4. Siikaniemen kurssikeskuksen kunnostustöitä

Majoitusrakennuksen vesijohdot, wc-, suihku- ja saunatilojen pintarakenteet ja vesikalusteet sekä rakennuksen ilmastointikone on uusittava. Suunnittelu käynnistetään 2018 ja toteutetaan 2019. Siikaniemen päärakennuksen, majoitusrakennuksen ja rivitalojen vesikatteet ja räystäät tulee uusita. Vesikatteen uusimisen suunnittelu käynnistyy 2017 ja toteutetaan 2018.

5. Ristinkirkon pysäköintihallin rakentaminen

Ristinkirkon pysäköintialueen hankesuunnittelu käynnistetään 2017–2018 ja varaudutaan toteuttamaan 2020–2021.

6. Mustankallion kappelin ja huoltorakennuksen piha-alueen muutos

Mustankallion kappelin ympäröivän maaston korkeusasemaa on pyrittävä madaltamaan vesien poisjohtamiseksi kappelin sokkeli alueelta. Kappelin kellarissa vainajien säilytystilaan tulee vettä, joten alue on korjattava maanpintaa laskemalla. Rakennuksen kellaritilan ulkoseinien vesieristeet on uusittava.

7. Hautausmaiden ulkovalaistuksien uusiminen

Kaikkien neljän hautausmaan ulkovalaistukset on uusittava. Valaisimet ovat teknisesti vanhoja ja valaistustehoa tarvitaan lisää.

8. Läntisen hautausmaan meluaidan rakentaminen

Läntisen hautausmaan uusi urnahauta-alue on lähellä valtatieä, joka on vilkkaasti liikennöity. Ely-keskus on rakennuttanut tien toiselle puolelle meluaidan, joka ohjaa äänet hautausmaalle. Hautausmaalla kävijät kokevat melun kovana ja epämiellyttävänä, eikä tien lähelle suunniteltuja hautapaikkoja haluta käyttää. Hiljentyminen haudoilla on mahdotonta. Asiaa on tutkittu ja todettu, että hautausmaan ja tien väliin on syytä rakentaa aita, joka suojaa melulta ja rauhoittaa hautausmaata. Aita voisi olla nykyisin paljon käytetty teräsverkon sisällä oleva kivrakenteinen elementtiäitä. Lisäksi alueella tulee tehdä asfaltointeja ja sadetusjärjestelmän parannuksia.

9. Vanha hautausmaa

Vanhan hautausmaan panssariaita on uusittava.

10. Nastolan puukirkko

Nastolan kirkon paanukaton tutkimuksissa on ilmennyt, että kirkon paanukaton paanut on uusittava. Nykyisistä vuonna 1957 laitetuista paanuista lähes puolet on halki, eikä terva pysy kirkon katon kyllästetyissä paanuissa. Kirkon julkisivun ja paanukaton tutkimukset on aloitettu 2017. Kirkon paanukaton ja julkisivun korjaaminen tehdään osissa ja se ajoittuu vuosille 2018–2022.

11. Kiinteistötoimen pakettiauton uusiminen

Kiinteistötoimen käytössä oleva pakettiauto tulee uusia. Pakettiautoa tarvitaan kiinteistötoimessa jatkuvasti tavaroiden kuljettamiseen niin remonttien kuin muuttojen yhteydessä. Nykyisen pakettiauton elinkaari on lopussa ja sen vuosittaiset käyttökustannukset kasvavat useiden korjausten takia.

Uudet investointikohteet

Seuraavien investointikohteiden toteuttamisesta ei ole tehty päätöstä eikä määrärahaa myönnetty. Luettelo on tarkasteltava yhdessä investointisuunnitelmataulukon kanssa. Jos taulukkoon on merkitty määräraha, investointi ehdotetaan toteutettavaksi kyseisenä vuonna/vuosina (numerointi kohteiden alussa viittaa investointisuunnitelmataulukkoon).

12. Renkomäen seurakuntakodin ilmanvaihtokoneiden uusiminen

Renkomäen seurakuntakodin kaksi ilmanvaihtokonetta on uusittava. Nykyisien koneiden toiminta on ollut epävarmaa eikä niitä saada liitettyä kiinteistöautomaatiojärjestelmään ja etähallintaan. Koneiden jatkuva ja varma toiminta on ehdoton edellytys kiinteistön toiminnan kannalta, koska talvella radon-arvot kiinteistön tiloissa nousevat koneiden sammuesssa.

13. Mustankallion hautausmaan huoltorakennuksen uusiminen

Mustankallion hautausmaan huoltorakennukseen on tehty sisäilma- ja kuntotutkimus 2014 ja uudestaan korjausten jälkeen 2016–2017. Sisäilmaongelmien takia huoltorakennus on ollut poissa käytöstä vuoden 2017 alusta ja henkilökunta- ja toimistotilat on sijoitettu vuokratontteihin. Hautausmaan yleisilmeen takia on tärkeää, että asiakaspalvelu ja henkilöstötilat saadaan järjestettyä asiallisiin pysyviin tiloihin. Nykyisen vuonna 1984 rakennetun huoltorakennuksen korjaaminen tulisi lähes yhtä kalliiksi, kuin uuden huoltorakennuksen rakentaminen.

14. Nastolan hautausmaan huoltorakennuksen uusiminen

Nastolan hautausmaan huoltorakennukseen on tehty rakennustekninen kuntotutkimus 2013 sisäilmaongelmien takia. Tutkimuksessa rakennuksesta löytyi useita ongelmia sekä riskirakenteita, joita ei ole vielä korjattu. Kesällä 2016 henkilökunta valitti sisäilmaongelmista ja toimistotilat päätettiin siirtää vuokratonttiin loppuvuodesta 2016. Kevästä 2017 myös kesätyöntekijöiden henkilökuntatilat sijoitettiin vuokratontteihin. Hautausmaan yleisilmeen takia on tärkeää, että asiakaspalvelu ja henkilöstötilat saadaan järjestettyä asiallisiin pysyviin tiloihin. Nykyisen vuonna 1982 rakennetun huoltorakennuksen korjaaminen tulisi lähes yhtä kalliiksi, kuin uuden huoltorakennuksen rakentaminen. Huoltorakennuksen suunnittelussa voidaan hyödyntää Mustankallion huoltorakennuksen suunnittelumateriaalia.

15. Jalkarannan seurakuntakodin urkujen laajennettu kunnostushuolto

Jalkarannan urut vaativat laajennetun kunnostushuollon, joka pitää sisällään pillien puhdistuksen, koppelikoneiston uusimisen tarvittavilta osin sekä tarvittavat korjaukset, säädöt ja huollot ja uuden virityksen.

16. Launeen seurakunnan tilaratkaisut

Liipolan seurakuntakeskuksen sisäilmaongelmia on tutkittu usean vuoden aikana. Vuonna 2016 rakennuksessa tehtiin kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus. Tutkimuksen yhteydessä otettiin kattava määrä mikrobi- ja kosteusnäytteitä sekä tehtiin rakenneavauksia. vuonna 2017 rakennukseen tehtiin julkisivun kuntotutkimus. Tutkimusten perusteella rakennuksesta on tehty peruskorjauksen hankesuunnitelma. Liipolan seurakuntakeskuksen peruskorjauksen tai muiden ratkaisujen suunnittelu käynnistyy 2018 ja varsinainen toteutus vuosien 2018–2019 aikana.

17. Kalustehankinnat

Hankitaan Luomaniemen toimintakeskuksen alttarikalusteet ja tekstiilit sekä avokonttoreihin ääntä eristäviä kalusteratkaisuja. Hankitaan ulkotilaisuuksien kalusteita sekä eri työmuotojen tarpeisiin vaadittavia suurempia kalustehankintoja.

18. Lukituksen uusiminen

Lahden seurakuntayhtymän lukitusjärjestelmä tulee uusia nykyaikaiseksi seuraavien vuosien aikana. Suurimmaksi osaksi käytössä olevien avaimien patentit ovat vanhentuneet, eivätkä ne täytä nykyisiä vaatimuksia. Salpausselän seurakunnan kiinteistöjen lukitus on uusittu 2016–2017

Investointisuunnitelma 2018–2019

---

remonttien yhteydessä. Vuosien 2018–2021 aikana tullaan kiinteistöjen lukitukset uusimaan seurakunnittain.

Ohjelmisto- ja laitehankinnat

Asianhallintajärjestelmän ja tulostuspalvelujen kehittäminen. Toiminnanohjausjärjestelmän sähköisen asioinnin kehittäminen ja tilastouudistuksen vaatimat muutostyöt. Verkkoinfrastruktuurin kehittäminen runkokytкимиä uusimalla.

Myytävät kiinteistöt

- Nikkilän seurakuntakoti
- Kiinteistö Oy Tenavahansa (Tonttilan kerhotila)
- Asunto Oy Puutarharinne (Lähetyksen kudonta-asema)
- Mariankatu 16 liikehuoneistot
- Pekkalanatie 6 ja Pekkalanatie 8 huoneistot
- Saratie 5 huoneisto

TALOUSARVIOESITYS 2018, TS 2019-2020		Kokonais-	TAE2018	TAE2019	TAE2020
INVESTOINTISUUNNITELMA/KIINTEISTÖT		kustannusarvio			
Aloitettut/keskeneräiset kohteet					
1.	Ristinkirkon kunnostustöitä	1	350 000	200 000	150 000
2.	Kiinteistöautomaatiikan uusiminen	1	130 000	30 000	50 000
3.	Jalkarannan seurakuntakodin peruskorjaus	2	1 210 000	20 000	
4.	Siikaniemen kurssikeskuksen vesikaton uusiminen	1	560 000	300 000	200 000
5.	Ristinkirkon pysäköintihallin rakentamisen valmistelu	4	140 000	10 000	30 000
6.	Mustankallion kappelin piha-alueen korjaustyö	1	50 000	35 000	
7.	Hautausmaiden valojen uusiminen	1	170 000		35 000
8.	Läntisen hautausmaan aluetyöt	2	120 000	30 000	10 000
9.	Vanhan hautausmaan aidan uusiminen	1	25 000		25 000
10.	Nastolan puukirkon katonkorjaus ja maalaus	1	1 280 000	130 000	150 000
11.	Kiinteistötoimen pakettiauton hankinta	4	30 000	30 000	
Uudet ja hyväksymättömät kohteet					
12.	Renkomäen seurakuntakodin iv-koneiden uusiminen	2	40 000	40 000	
13.	Mustankallion huoltorakennuksen uusiminen	4	400 000	265 000	135 000
14.	Nastolan hautausmaan huoltorakennuksen uusiminen	4	350 000		350 000
15.	Jalkarannan seurakuntakodin urkujen kunnostushuolto	1	45 000	45 000	
16.	Launeen seurakunnan tilaratkaisut	1	2 200 000	950 000	1 250 000
17.	Kalustehankinnat	3		77 000	30 000
18.	Lukituksen uusiminen	2	350 000	50 000	50 000
	Hautausmaiden investoinnit		969 000	328 000	325 000
	Ohjelmisto- ja laitehankinnat			60 000	
Investoinnit yhteensä			6 471 000	2 400 000	2 465 000
	Kiinteän omaisuuden myynti	6	600 000	200 000	200 000
Investoinnit, netto			5 871 000	2 200 000	2 265 000
1 Rakennuksen kunnon edellyttämä välttämätön peruskorjaus, ei toiminnallisia parannuksia					
2 Välttämätön peruskorjaus, samalla toiminnallisia parannuksia ja/tai laajennuksia					
3 Ensisijaisesti toiminnallisia parannuksia ja/tai käytettävyyden parannuksia nyk. tiloissa					
4 Uudisrakennus, uusi toimitila, nykyisen toiminnan korvaus/-parannusinvestointi					
5 Uudisrakennus, uusi toimitila, toiminnan laajennus					
x)	6 Kiinteistön hankinta, myynti				

HAUTAUSTOIMEN INVESTOINTISUUNNITELMA 2018-2020

HAUTAUSMAAT

Vanha hautausmaa

Mustankallion hautausmaa

- muistolehdon ja muistelualueen suunnittelu ja rakentaminen
- pylväshaaparivistön uusiminen toisella puulajilla

Läntinen hautausmaa

- multa-/ kompostilaarit, 3 kpl pieniä
- muistolehdon kukkapöydän ja penkin suunnittelu ja rakentaminen
- P-alueen aidan vierustan kasvillisuuden suunnittelu ja uusiminen
- uusien urnaosastojen rakennelmien rakentaminen (v. 2017 katos, v.2020 pergola)

Levon hautausmaa

- Levonkadun eteläpuolella olevan metsäalueen hoitotyöt ja alueen suunnittelu
- A2 ML muistolehdon muistelualueen suunnittelu ja peruskunnostus
- B7UM uurnametsäosaston laajentaminen (kartoitus ja käytävän rakentaminen)
- A3ML muistolehdon muistelualueen laajentaminen muurin toiselle puolelle ja nimilaatat muuriin
- B4 lasten hautaosaston levähdysalueen ja ilmoitustaulun suunnittelu ja rakentaminen (v. 2017 jatkettiin B3 arkku- ja urnaosaston rakentamista)

Nastolan hautausmaa

- multa-/ kompostilaarit, 2 kpl
- varastoalueen kunnostus
- sadetusten rakentaminen valmiiksi lohkoilla 10-18, sadetusjärjestelmä kirjainlohkoille
- säilytettävien muistomerkkien inventointi
- uuden arkkuhautaosaston rakentaminen

Lahden sankarihaudat (Lahden kaupunki maksaa 50 % kustannuksista)

- hautalaattojen oikaisu (kaupunki maksaa 50%) 50 000 €

Nastolan sankarihaudat (Lahden kaupunki maksaa 50 % kustannuksista)

- Pro Patria-patsaan kiveyksen korjaus ja kukkaryhmien uusiminen/poisto, muurin korjaus (kaupunki maksaa 50%) 20 000 €

Hautausmaiden investoinnit yhteensä

Kustannusarvio	TA 2017	TAE 2018	TS 2019	TS 2020
0	0	0	0	0
12 000			12 000	
30 000				30 000
42 000	0	0	12 000	30 000
15 000		15 000		
15 000		15 000		
25 000			25 000	
100 000	50 000			50 000
155 000	50 000	30 000	25 000	50 000
52 000	12 000	10 000	10 000	20 000
26 000	11 000	15 000		
45 000			45 000	
40 000				40 000
22 000	11 000			11 000
185 000	34 000	25 000	55 000	71 000
11 000		11 000		
40 000		40 000		
25 000		25 000		
30 000			30 000	
50 000				50 000
156 000	0	76 000	30 000	50 000
25 000			25 000	
25 000	0	0	25 000	0
10 000		10 000		
10 000	0	10 000	0	0
573 000	84 000	141 000	147 000	201 000

KONEIDEN JA KALUSTON HANKINTA 2018 - 2020

- pienkoneiden ja kaluston hankinta
- päältäajettava ruohonleikkuri v. 2017 Läntinen, v.2018 Nastola, v.2019 Levo
- lumilinko, v. 2017 Wille 655, v. 2018 Wille 855
- kuorma-auto Volvo vm.1998, vaihto käytettyyn + nosturilava
- hautausmaiden penkkien uusiminen
- Molokin (syväkeräysjäteastia) kansien uusiminen
- kiinteistönhuoltotraktori LM-Track 585 vm 2005 vaihto
- siirtolavojen hankinta, 2 kpl ja vanhojen lavojen kunnostus (9 kpl)
- Vanhan hautausmaan Kubota-traktorin vaihto. Ei tarvitse vaihtaa vielä v. 2017.
-
- Nastolan hautausmaan Kubota traktorin vaihto (tämän sijaan hankitaan käytetty ympäristöhoitokone Wille v. 2017)
- pakettiauton vaihto
- **Tulot** / hautaustoimen työkoneet ja kuljetusvälineet

Kustannusarvio	TA 2017	TAE 2018	TS 2019	TS 2020
35 000		10 000	10 000	15 000
64 000	18 000	23 000	23 000	
36 000	18 000	18 000		
100 000		100 000		
25 000		25 000		
11 000		11 000		
120 000			120 000	
25 000			25 000	
60 000	30 000			30 000
80 000	40 000			40 000
30 000				30 000
-10 000				
576 000	106 000	187 000	178 000	115 000

Hautausmaiden investoinnit yhteensä

573 000	84 000	141 000	147 000	201 000
576 000	106 000	187 000	178 000	115 000
1 149 000	190 000	328 000	325 000	316 000

Hautaus-toimen koneiden ja kaluston hankinnat yhteensä

Hautaus-toimen investoinnit yhteensä

6 RAHOITUSOSA

Talousarvion rahoitusosa kertoo, miten suunniteltu toiminta vaikuttaa yhtymän rahoitus-varoihin ja maksuvalmiuteen.

Toiminnan ja investointien rahavirta näyttää, kattaako vuosikate ja muu tulorahoitus investointimenot.

Rahoitustoiminnan nettorahavirran avulla voidaan arvioida mm. mahdollinen pitkäaikaisen lainarahoituksen tarve.

Vuosikate ei riitä kattamaan suunniteltuja nettoinvestointeja, eikä lainanlyhennyksiä talousarviovuonna 2018.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	-2 678 471	-1 827 220	-2 312 475	-2 339 930	-2 426 775
Vuosikate	-3 169 793	-1 827 220	-2 312 475	-2 339 930	-2 426 775
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	491 322				
Investoinnit	1 653 768	1 911 000	2 400 000	2 465 000	1 606 000
Investointimenot	2 276 551	1 911 000	2 400 000	2 465 000	1 606 000
Pysyvien vastaavien myyntitulot	-622 782				
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-1 024 703	83 780	87 525	125 070	-820 775
Antolainauksen muutokset	-18 644				
Antolainauksen lisäys	-18 644				
Lainakannan muutokset	339 056	787 500	652 000	652 000	652 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-5 500 000				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 716 135	787 500	652 000	652 000	652 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	122 921				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-192 383				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-171 197				
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 736				
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-27 521				
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	13 071				
Rahoitustoiminnan rahavirta	128 029	787 500	652 000	652 000	652 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-896 674	871 280	739 525	777 070	-168 775
Rahavarat muutos	-896 674				

Hautainhoitorahastot

Hautainhoitorahastot**Toiminta-ajatus**

Lahden seurakuntayhtymällä on kaksi hautainhoitorahastoa. Hautainhoitorahastot ovat seurakuntayhtymän talouteen kuuluvia erillisiä rahastoja, joiden varoilla hoidetaan ne Lahden hautausmailla ja Nastolan hautausmaalla olevat haudat, joista omaiset ovat tehneet haudanhoitosopimuksen seurakuntayhtymän kanssa.

Seurakuntayhtymän strategian toteuttaminen ja talousarviovuoden 2018 painopisteet

- Tehostamme hautainhoitorahastojen viestintää asiakkaille hautojen hoitotarjousten yhteydessä ja pyrimme lisäämään hoitosopimusten määrää.

Talousarviovuoden 2018 tavoitteet

1. Tavoitteena kustannustehokas hautojen hoito
  - kukkien hankinta kilpailutetaan
  - käytetään muutamia kestäviä ja hyvin kukkivia lajeja
  - uusia lajikkeita kokeillaan vuosittain
  - ajanmukaiset työvälineet ja työkalut
  - kausityöntekijävalinnat tehdään harkitusti

Toteutumisen mittaamistapa:

- tulot kattavat menot

2. Kukat sisältävää haudanhoitoa tarjotaan myös päättyvien nurmenhoitojen sijaan

Toteutumisen mittaamistapa:

- tulot lisääntyvät vuoteen 2017 verrattuna

3. Ympäristötavoite: Perennahoito vaihtoehtona kesäkukkahoidolle
  - vuonna 2014 on ensimmäisen kerran ollut mahdollisuus tilata viiden vuoden perennahoito, joka on ympäristöystävällisempi ja edullisempi vaihtoehto kuin kesäkukkahoito
  - tiedotetaan omaisille perennahoitovaihtoehdosta perinteisen kesäkukkahoidon sijaan niin, että siitä saataisiin vartenotettava vaihtoehto perinteisen kesäkukkaryhmän rinnalle

Toteutumisen mittaamistapa:

- tilattujen perennahoidojen määrä vuoteen 2017 verrattuna

Olennaiset muutokset toimintavuosille 2019–2020 ja niiden vaikutus talouteen

Hautainhoitorahastojen yhdistämisen valmistelu.

Henkilöstö

Viranhaltijat	2 hlöä	2 htv
Määräaikaiset viranhaltijat	0 hlöä	0 htv
Työsopimussuhteiset työntekijät	19 hlöä	19 htv
Määräaikaiset työsopimussuhteiset työntekijät	89 hlöä	xx htv
Yhteensä		

LAHDEN HAUTAINHOITORAHASTON TULOSLASKELMA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot	-612 392,08	-627 800,00	-537 400,00	-537 400,00	-537 400,00
Maksutuotot	-595 962,99	-610 000,00	-520 000,00	-520 000,00	-520 000,00
Vuokratuotot	-16 429,09	-17 800,00	-17 400,00	-17 400,00	-17 400,00
Toimintakulut	567 923,70	609 430,00	507 650,00	509 693,85	511 737,70
Henkilöstökulut	503 971,11	518 230,00	408 950,00	410 993,85	413 037,70
Palkat ja palkkiot	390 498,11	398 230,00	322 770,00	324 383,85	325 997,70
Henkilösivukulut	115 013,78	120 000,00	86 180,00	86 610,00	87 040,00
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-1 540,78				
Palvelujen ostot	10 526,46	11 850,00	19 000,00	19 000,00	19 000,00
Vuokratulut	8 103,16	8 400,00	8 500,00	8 500,00	8 500,00
Aineet ja tarvikkeet	44 848,71	70 750,00	71 200,00	71 200,00	71 200,00
Ostot tilikauden aikana	44 848,71	70 750,00	71 200,00	71 200,00	71 200,00
Muut toimintakulut	474,26	200,00			
TOIMINTAKATE	-44 468,38	-18 370,00	-29 750,00	-27 706,15	-25 662,30
Rahoitustuotot ja -kulut	-105 352,44	-20 000,00	-28 000,00	-30 000,00	-30 000,00
Muut rahoitustuotot	-110 001,30	-40 000,00	-35 000,00	-38 000,00	-39 000,00
Arvon muutokset sijoituksista	-44 465,27				
Muut rahoituskulut	49 114,13	20 000,00	7 000,00	8 000,00	9 000,00
VUOSIKATE	-149 820,82	-38 370,00	-57 750,00	-57 706,15	-55 662,30
Poistot ja arvonalentumiset	2 113,60	2 800,00			
Suunnitelman mukaiset poistot	2 113,60	2 800,00			
TILIKAUDEN TULOS	-147 707,22	-35 570,00	-57 750,00	-57 706,15	-55 662,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-147 707,22	-35 570,00	-57 750,00	-57 706,15	-55 662,30

NASTOLAN HAUTAINHOITORAHASTON TULOSLASKELMA

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS1 2019	TS2 2020
Toimintatuotot	-63 030,47	-50 000,00	-54 000,00	-54 000,00	-54 000,00
Maksutuotot	-63 030,47	-50 000,00	-54 000,00	-54 000,00	-54 000,00
Toimintakulut	44 774,50	45 140,00	50 780,00	50 962,00	51 134,00
Henkilöstökulut	33 637,66	33 840,00	35 980,00	36 162,00	36 334,00
Palkat ja palkkiot	25 963,08	26 000,00	28 400,00	28 542,00	28 684,00
Henkilösivukulut	7 674,58	7 840,00	7 580,00	7 620,00	7 650,00
Palvelujen ostot	648,10	300,00	1 800,00	1 800,00	1 800,00
Aineet ja tarvikkeet	10 488,74	11 000,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00
Ostot tilikauden aikana	10 488,74	11 000,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00
TOIMINTAKATE	-18 255,97	-4 860,00	-3 220,00	-3 038,00	-2 866,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-113,37				
Korkotuotot	-113,37				
VUOSIKATE	-18 369,34	-4 860,00	-3 220,00	-3 038,00	-2 866,00
TILIKAUDEN TULOS	-18 369,34	-4 860,00	-3 220,00	-3 038,00	-2 866,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-18 369,34	-4 860,00	-3 220,00	-3 038,00	-2 866,00